

PROJPRZEM MAKRUM S.A.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU**

Bydgoszcz, 18 marca 2019 roku

Spis treści

Wybrane dane finansowe.....	4
Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku.....	5
Zysk (strata) na jedną akcję.....	5
Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku.....	6
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.....	8
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.....	9
Zasady Polityki Rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.....	10
1. Informacje ogólne.....	10
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	10
3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej.....	10
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	11
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	11
5.1. <i>Profesjonalny osąd</i>	11
5.2. <i>Niepewność szacunków i założeń</i>	13
6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	17
6.1. <i>Oświadczenie o zgodności</i>	17
6.2. <i>Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego</i>	17
7. Zmiana polityki rachunkowości i porównywalności danych.....	18
8. Istotne zasady (polityka) rachunkowości.....	20
8.1. <i>Wycena do wartości godziwej</i>	20
8.2. <i>Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej</i>	20
8.3. <i>Rzeczowe aktywa trwałe</i>	21
8.4. <i>Nieruchomości inwestycyjne</i>	21
8.5. <i>Aktywa niematerialne</i>	21
8.6. <i>Wartość firmy (Goodwill)</i>	22
8.7. <i>Leasing</i>	23
8.8. <i>Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych</i>	23
8.9. <i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	23
8.10. <i>Aktywa finansowe</i>	24
8.10.1. <i>Utrata wartości aktywów finansowych</i>	26
8.10.2. <i>Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające</i>	26
8.10.2.1. <i>Zabezpieczenie wartości godziwej</i>	26
8.10.2.2. <i>Zabezpieczenie przepływów pieniężnych</i>	27
8.10.2.3. <i>Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym</i>	27
8.10.3. <i>Wycena instrumentów finansowych na dzień bilansowy</i>	28
8.11. <i>Zapasy</i>	28
8.12. <i>Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności</i>	29
8.13. <i>Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych</i>	29
8.14. <i>Oprocentowanie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne</i>	29
8.15. <i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	29
8.16. <i>Rezerwy</i>	30
8.17. <i>Świadczenia pracownicze</i>	30
8.18. <i>Płatności w formie akcji</i>	30
8.19. <i>Przychody</i>	30
8.19.1. <i>Przychody z tytułu umów z klientami</i>	30
8.20. <i>Podatki</i>	34
8.21. <i>Zysk netto na akcję</i>	34
9. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości.....	35
9.1. <i>MSSF 15 Przychody z umów z klientami</i>	35
9.2. <i>MSSF 9 Instrumenty finansowe</i>	38
9.3. <i>Pozostałe</i>	40
10. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane a nie weszły jeszcze w życie.....	42
10.1. <i>Wdrożenie MSSF 16</i>	43

10.2.	<i>Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji.....</i>	44
11.	Sezonowość działalności.....	45
12.	Informacje dotyczące segmentów działalności.....	45
13.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty.....	49
14.	Przychody i koszty.....	49
15.	Zmiany w umowach.....	51
16.	Podatek dochodowy.....	52
17.	Rzeczowe aktywa trwałe.....	54
18.	Aktywa niematerialne i Wartość Firmy.....	55
19.	Nieruchomości inwestycyjne.....	58
20.	Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży.....	59
21.	Zapasy.....	60
22.	Należności i pożyczki.....	61
22.1.	<i>Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....</i>	62
23.	Inwestycje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i współzależnych.....	64
24.	Rezerwy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.....	65
25.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	66
26.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	67
27.	Inne istotne zmiany.....	67
27.1.	<i>Kapitałowe papiery wartościowe.....</i>	67
27.2.	<i>Sprawy sądowe.....</i>	68
27.3.	<i>Zobowiązania warunkowe.....</i>	68
27.4.	<i>Zobowiązania inwestycyjne.....</i>	69
27.5.	<i>Kapitał własny.....</i>	69
27.6.	<i>Zarządzanie kapitałem.....</i>	69
27.7.	<i>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....</i>	70
27.8.	<i>Zysk przypadający na jedną akcję.....</i>	70
27.9.	<i>Leasing i najem.....</i>	70
28.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	72
28.1.	<i>Ryzyko stopy procentowej.....</i>	72
28.2.	<i>Ryzyko walutowe.....</i>	72
28.3.	<i>Ryzyko cen towarów.....</i>	72
28.4.	<i>Ryzyko kredytowe.....</i>	72
28.5.	<i>Ryzyko związane z płynnością.....</i>	73
29.	Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	74
30.	Świadczenia pracownicze.....	74
30.1.	<i>Programy akcji pracowniczych.....</i>	74
30.2.	<i>Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych.....</i>	74
30.3.	<i>Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia</i>	75
30.4.	<i>Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS</i>	75
31.	Instrumenty finansowe.....	76
32.	Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych.....	77
33.	Działalność zaniechana.....	77
34.	Transakcje z podmiotami powiązanymi.....	77
34.1.	<i>Jednostka stowarzyszona.....</i>	80
34.2.	<i>Wspólne przedsięwzięcie, w którym Spółka jest współnikiem.....</i>	80
34.3.	<i>Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi.....</i>	80
34.4.	<i>Pożyczka udzielona członkowi Zarządu.....</i>	80
34.5.	<i>Inne transakcje z udziałem członków Zarządu.....</i>	80
35.	Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej.....	80
35.1.	Wynagrodzenie wypłacone lub należne Członkom Zarządu oraz Członkom Rady Nadzorczej.....	80
36.	Struktura zatrudnienia.....	81
37.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	82

Wybrane dane finansowe

	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
	tys. PLN		tys. EUR	
Sprawozdanie z całkowitych dochodów				
Przychody ze sprzedaży	116 577	112 492	27 369	26 416
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	9 928	11 299	2 331	2 653
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	8 583	10 955	2 015	2 573
Zysk (strata) netto	7 164	7 857	1 682	1 845
Zysk na akcję (PLN)	1,20	1,31	0,28	0,31
Średni kurs PLN / EUR w okresie	X	X	4,2595	4,2585
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych				
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	19 178	9 797	4 502	2 301
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(9 817)	(18 167)	(2 305)	(4 266)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(8 348)	5 513	(1 960)	1 295
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 018	(2 862)	239	(672)
Średni kurs PLN / EUR w okresie	X	X	4,2595	4,2585
Sprawozdanie z sytuacji finansowej				
Aktywa	149 261	157 080	34 712	37 661
Zobowiązania długoterminowe	3 152	6 009	733	1 441
Zobowiązania krótkoterminowe	51 221	56 767	11 912	13 610
Kapitał własny	94 887	94 304	22 067	22 610
Kurs PLN / EUR na koniec okresu	X	X	4,3000	4,1709

Pozycje dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych przeliczono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. W odniesieniu do prezentowanych w sprawozdaniu okresów kurs ten wyniósł:

01 stycznia do 31 grudnia 2018: 1 euro = 4,2595 złotych
01 stycznia do 31 grudnia 2017: 1 euro = 4,2585 złotych

Pozycje bilansowe przeliczono wg średniego kursu ogłoszonego przez NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. W odniesieniu do prezentowanych w sprawozdaniu dni bilansowych kurs ten wyniósł:

31 grudnia 2018: 1 euro = 4,3000 złotych
31 grudnia 2017: 1 euro = 4,1709 złotych

Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	nota	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	12	116 577	112 492
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		114 243	110 894
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		2 334	1 598
Koszt własny sprzedaży	12	96 663	93 648
Koszt sprzedanych produktów i usług		93 654	92 290
Koszt sprzedanych towarów i materiałów		3 009	1 358
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		19 914	18 844
Koszty sprzedaży	12	3 853	3 875
Koszty ogólnego zarządu	12/14	11 650	8 568
Pozostałe przychody operacyjne	14	6 944	5 903
Pozostałe koszty operacyjne	14	9 413	431
Zyski (straty) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	7	7 986	(574)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		9 928	11 299
Przychody finansowe	14	488	1 187
Koszty finansowe	14	1 833	1 531
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		8 583	10 955
Podatek dochodowy	16	1 419	3 098
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		7 164	7 857
Zysk (strata) netto		7 164	7 857
Inne całkowite dochody			
Zysk strata z aktualizacji wyceny:		-	
- przeszacowanie nieruchomości		-	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:		-	(1)
- dochody (straty) ujęte w okresie w innych dochodach całkowitych		-	
Podatek dochodowy odnoszący się do składników innych dochodów całkowitych		-	-
Inne całkowite dochody po opodatkowaniu		-	(1)
Całkowite dochody		7 164	7 856

Zysk (strata) na jedną akcję

Wyszczególnienie	nota	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
<i>z działalności kontynuowanej</i>	27.8		
- podstawowy		1,20	1,31

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku

Aktywa	nota	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)	01.01.2017 (przekształcone)
Aktywa trwałe				
Wartość firmy	18	28 620	28 620	-
Aktywa niematerialne	18	2 889	3 325	1 008
Rzeczowe aktywa trwałe	17	21 116	28 510	
Nieruchomości inwestycyjne	19	16 571	22 038	26 134
Inwestycje w jednostkach zależnych	23	10 886	4 286	2 281
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe		-	-	85
Pozostałe należności długoterminowe	22	1 013	1 347	1 169
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16	-	-	214
Aktywa trwałe		81 095	88 126	30 890
Aktywa obrotowe				
Zapasy	21	25 925	15 455	21 931
Aktywa z tytułu umów	15	9 711	8 644	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	22	23 814	40 059	26 428
Pożyczki	22	4 728	2 503	3 008
Pochodne instrumenty finansowe	28.2	-	412	-
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	27.1	5	91	6
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	24	103	130	87
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	27.7	1 604	583	3 441
Aktywa obrotowe		65 890	67 877	54 900
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	20	2 276	1 077	-
Aktywa razem		149 261	157 080	85 790

Pasywa	nota	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)	01.01.2017 (przekształcone)
Kapitał własny				
Kapitał podstawowy	27.5	5 983	5 983	5 983
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		49 959	49 959	49 959
Kapitał zapasowy		4 357	897	897
Kapitały rezerwowe		26 644	36 402	36 401
Zyski zatrzymane:		7 944	1 064	(5 866)
- zysk (strata) z lat ubiegłych		779	(6 793)	(1 293)
- zysk (strata) netto		7 165	7 857	(4 573)
Kapitał własny		94 887	94 304	87 374
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne		-	-	183
Leasing finansowy	27.9	952	3 154	1 554
Pozostałe zobowiązania	26	546	1 589	1 543
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16	1 382	1 007	-
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	30	271	259	198
Zobowiązania długoterminowe		3 152	6 009	3 477
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	22 906	32 580	17 575
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		259	1 378	309
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	25	17 840	17 096	1 072
Leasing finansowy	27.9	2 391	2 037	1 150
Pochodne instrumenty finansowe	28.2	58	-	-
Zobowiązania z tytułu umów	15	3 819	-	129
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	30	3 045	1 665	1 080
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	24	903	2 011	2 341
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	24	-	-	5
Zobowiązania krótkoterminowe		51 221	56 767	23 661
Zobowiązania razem		54 373	62 776	27 138
Pasywa razem		149 261	157 080	114 513

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	nota	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.01.2017 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		8 583	10 955
Korekty:			
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	14	2 403	2 000
Wycena aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		4 179	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości udziałów w jednostkach zleżnych		4 900	-
Amortyzacja aktywów niematerialnych	14	436	671
Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych		(4 980)	-
(Zysk) strata ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych		(30)	(5 647)
Wycena instrumentów pochodnych		470	-
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych		(20)	546
Koszty odsetek		663	(272)
Przychody z odsetek		(150)	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek		(1 185)	-
Inne korekty		47	(75)
Korekty razem		6 733	(2 777)
Zmiana stanu zapasów		(10 470)	5 412
Zmiana stanu należności	32	23 195	(7 802)
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw	32	(8 370)	2 186
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych		(1 081)	(589)
Zmiana stanu należności/zobowiązań z tytułu umów		2 752	2 604
Zmiany w kapitale obrotowym		6 026	1 811
Zapłacone odsetki z działalności operacyjnej		-	-
Zapłacony podatek dochodowy		(2 162)	(192)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		19 178	9 797
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych		-	-
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	17	(1 453)	(1 643)
Wpływy ze sprzedaży ZCP		-	17 645
Wydatki netto na nabycie jednostek zależnych; wpłaty oraz dopłaty do kapitału	23	(12 455)	(31 767)
Wpływy netto z tytułu połączenia spółek		-	67
Wpływy ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	19	4 927	3 106
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych	22	6 299	10 157
Pożyczki udzielone	22	(7 276)	(16 482)
Wpływy z pozostałych aktywów finansowych		-	750
Otrzymane odsetki	22	140	-
Otrzymane dywidendy		1	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(9 817)	(18 167)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek		6 570	8 996
Spłaty kredytów i pożyczek	25	(5 826)	(1 297)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(1 848)	(1 907)
Odsetki zapłacone		(663)	(279)
Dywidendy wypłacone		(6 581)	(1)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(8 348)	5 513
Przepływy pieniężne netto razem		1 013	(2 857)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		1 018	(2 862)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		583	3 441
Zmiana stanu z tytułu różnic kursowych		5	(3)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	27.7	1 604	583

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	nota	Kapitał podstawowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 roku		5 983	49 959	897	36 403	1 064	94 305
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości - wpływ wdrożenia MSSF 9	7						-
Saldo na dzień 1 stycznia grudnia 2018 roku		5 983	49 959	897	36 403	1 064	94 305
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01 do 31.12.2018							
Dywidendy - z zysku za 2017 rok	13	-	-	-	-	(6 581)	(6 581)
Pokrycie straty za 2016 rok z kapitału rezerwowego	13	-	-	-	(4 645)	4 645	-
Przekazanie wyniku finansowego na kapitał zapasowy - zysk za 2017 rok	13			1 460		(1 460)	-
Przekazanie kapitału rezerwowego na kapitał zapasowy	13			2 000	(2 000)	-	-
Razem transakcje z właścicielami		-	-	3 460	(6 645)	(3 396)	(6 581)
Całkowity dochód za okres od 01.01 do 31.12.2018 roku	27.8					7 165	7 165
Przeniesienie kapitału z aktualizacji wyceny nieruchomości inwestycyjnej do zysków zatrzymanych	27.5				(3 112)	3 112	-
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku		5 983	49 959	4 357	26 644	7 944	94 887

	nota	Kapitał podstawowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Saldo na dzień 1 stycznia 2017 roku		5 983	49 959	897	36 401	(5 476)	87 764
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości - wpływ wdrożenia MSSF 9	7					(390)	(390)
Saldo na dzień 1 stycznia 2017 roku - przekształcone		5 983	49 959	897	36 401	(5 866)	87 374
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01 do 31.12.2017							
Kapitał z połączenia Makrum PM		-	-	-	-	(928)	(928)
Całkowity dochód za okres od 01.01 do 31.12.2017	27.8				1	7 857	7 858
Saldo na dzień 31 grudnia 2017 roku (przekształcone)		5 983	49 959	897	36 402	1 064	94 304

Zasady Polityki Rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje ogólne

PROJPRZEM MAKRUM S.A. („Spółka”, „Emitent”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Bydgoszczy przy ul. Bernardyńskiej 13, której akcje znajdują się w publicznym obrocie.

Sprawozdanie finansowe Spółki zostało sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera przekształcone dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku i 1 stycznia 2017 roku.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000024679. Spółce nadano numer statystyczny REGON 002524300.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest:

- produkcja konstrukcji metalowych PKD 2511.Z,
- roboty związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych PKD 4120.Z,
- roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej PKD 4299.Z,
- wykonywanie wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych, gazowniczych i klimatyzacyjnych PKD 4322.Z,
- realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków PKD 4110.Z.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 18 marca 2019 roku.

3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej

Na dzień 31.12.2018 roku skład Zarządu PROJPRZEM MAKRUM S.A. przedstawiał się następująco:

- Piotr Szczęblewski	Prezes Zarządu
- Dariusz Szczęchowski	Wiceprezes Zarządu
- Andrzej Goławski	Wiceprezes Zarządu

Na dzień 31 grudnia 2017 roku skład Zarządu Spółki przedstawiał się następująco:

- Piotr Szczęblewski	Prezes Zarządu
- Dariusz Szczęchowski	Wiceprezes Zarządu

W drugiej połowie 2018 roku zmienił się skład Członków Zarządu Emitenta. We wrześniu 2018 roku Rada Nadzorcza powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Pana Andrzeja Goławskiego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

- Dariusz Skrocki	Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Sławomir Kamiński	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Piotr Fortuna	Sekretarz Rady Nadzorczej
- Rafał Jerzy	Członek Rady Nadzorczej
- Sławomir Winiecki	Członek Rady Nadzorczej
- Marcin Marczuk	Członek Rady Nadzorczej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku skład Rady Nadzorczej był taki sam jak na dzień 31 grudnia 2018 roku.

W omawianym okresie nie dokonano żadnych zmian składu Rady Nadzorczej.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe PROJPRZEM MAKRUM S.A. zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 18 marca 2019 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie sprawozdania finansowego Spółki wymaga od Zarządu jednostki osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań:

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Dokonując reklasyfikacji aktywów do kategorii aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży Spółka ocenia stopień prawdopodobieństwa sprzedaży tych składników w okresie jednego roku od dnia reklasyfikacji. Reklasyfikacji dokonuje się jedynie w przypadkach, gdy sprzedaż jest wysoce prawdopodobna. Spółka sporządza plany sprzedaży własnego majątku nieoperacyjnego. Szczegóły dotyczące aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży zostały przedstawione w nocie 20.

Klasyfikacja umów leasingowych

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Odpisy aktualizujące należności

W odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, dla których odpisy aktualizujące szacuje się dla całego życia instrumentu, Spółka nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z pojedynczym znaczącym kontrahentem. W konsekwencji szacunki odpisów są dokonywane na zasadzie zbiorowej, a należności zostały pogrupowane według okresu przeterminowania. Spółka zbudowała model służący szacowaniu oczekiwanych strat z portfela należności. Szacunek odpisu jest oparty przede wszystkim o historycznie kształtujące się przeterminowania i powiązanie zalegania z faktyczną spłatalnością z ostatnich 3 lat.

Szczegóły dotyczące dokonanych odpisów aktualizujących jak również przyjętych założeń zostały przedstawione w nocie 22.1.

Utrata wartości Goodwill – wartość firmy

Spółka dokonuje oceny przesłanek utraty wartości firmy (Goodwill) oraz znaku towarowego MAKRUM o nieokreślonym okresie użytkowania, które powstały w związku z nabyciem i połączeniem ze Spółką MAKRUM Project Management Sp. z o.o, w oparciu o własny osąd i przeprowadzony obowiązkowy test na utratę wartości.

Podstawą testu są prognozy zdyskontowanych przyszłych przepływów finansowych dla ośrodka generującego przepływy pieniężne do którego została przypisana wartość firmy (segment konstrukcji stalowych). Informacje o wynikach przeprowadzonych przez Spółkę analiz zostały zaprezentowane w nocie 18.

Wycena wartości nieruchomości inwestycyjnych

Spółka dokonuje wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych w oparciu o posiadane wyceny niezależnych rzeczoznawców majątkowych oraz własny osąd zmiany warunków rynkowych i innych parametrów istotnie wpływających na wartość, zgodnie z przyjętą polityką wyceny nieruchomości inwestycyjnych.

Utrata wartości aktywów trwałych i obrotowych

Spółka dokonuje oceny przesłanek utraty wartości aktywów trwałych i obrotowych w oparciu o posiadane wyceny niezależnych rzeczoznawców majątkowych oraz własny osąd zmiany warunków rynkowych i innych parametrów istotnie wpływających na wartość. W przypadku zaistnienia przesłanki utraty wartości w stosunku do wcześniejszych wycen lub kosztu nabycia dokonywane są odpisy aktualizujące wartość tych aktywów.

Przychody z umów z klientami

Zastosowana w MSSF 15 metoda pięciu kroków wymaga od Spółki zastosowania szeregu subiektywnych ocen wpływających na wielkość ujawnionych przychodów. Oceny te dotyczą zarówno terminu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia jak i ceny transakcyjnej.

W przypadku zobowiązań do wykonania świadczenia, które Spółka spełnia w miarę upływu czasu (segment konstrukcje stalowe oraz budownictwo przemysłowe) stosuje się metodę opartą na ponoszonych nakładach. Przychody w tym przypadku rozpatrywane są proporcjonalnie do ponoszonych nakładów, a Spółka dokonuje oceny zgodności poniesionych nakładów z przyjętym budżetem związanym z danym zobowiązaniem do wykonania świadczenia oraz ocenę prawdopodobieństwa osiągnięcia planowanego przychodu.

Podstawą przyjęcia metody opartej na ponoszonych nakładach jest przeświadczenie Spółki, iż ta metoda najlepiej obrazuje przekazanie odbiorcom dóbr i usług z uwagi, iż prawo do dochodzenia wynagrodzenia za świadczone zobowiązanie i jego wysokości jest nierozdzielnie związana z udokumentowanymi nakładami. Wykonywane przez Spółkę produkty i usługi w ramach segmentów konstrukcje stalowe i budownictwo przemysłowe powstają na bazie indywidualnych projektów i nie mają alternatywnego zastosowania tzn. nie mogą być zaofiarowane i sprzedane innym klientom. W ocenie Spółki, na bazie warunków umownych i ogólnych warunków współpracy Emitent posiada prawo do uzyskania wynagrodzenia za wykonane prace w proporcji w jakiej zostały wykonane.

W przypadku zobowiązań do wykonania świadczenia spełnianych przez Spółkę w określonym momencie (segment systemy przeładunkowe oraz pozostałe), przy ocenie momentu uzyskania przez klienta kontroli nad przyrzeczonymi dobrami i usługami kieruje się zarówno faktem fizycznego przekazania dobra lub wyświadczenia usługi jak i uwarunkowaniami prawnymi (np. momentem ustalenia prawa do zapłaty lub przejścia tytułu prawnego na nabywcę).

Przy określeniu ceny transakcyjnej Spółka opiera się przede wszystkim na zapisach umów (umów indywidualnych, ogólnych warunków zamówienia itp.) z klientami i ich analizie ekonomiczno-prawnej, oceniając czynniki wpływające na ewentualną zmienność wynagrodzenia, prawo do wynagrodzenia dodatkowego lub uwzględnienie innych czynników jak zmianę wartości pieniądza w czasie itp. Podział możliwej do uzyskania ceny transakcyjnej na poszczególne zobowiązania do wykonania świadczenia (jeżeli występuje więcej niż jedno zobowiązanie) dokonywany jest w oparciu o analizę cen rynkowych na podobne dobra i usługi, a w przypadku trudności w dokonaniu takiej oceny na podstawie poniesionych nakładów. To samo dotyczy także elementów wynagrodzenia zmiennego (np. upustów). Szczegółowy opis wpływu nowego standardu na działalność Spółki znajduje się w nocie 9.1.

5.2. Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Spółka przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian niebędących pod kontrolą Spółki. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Przyjęta na koniec roku 2018 metodologia nie uległa zmianie. W okresie sprawozdawczym nie zmieniły się wskaźniki finansowe będące podstawą szacunku na koniec grudnia 2018 roku.

Założenia przyjęte do ustalenia wysokości rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych zostały przedstawione w nocie 30.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych (w tym wartość firmy)

Na każdy dzień bilansowy PROJPRZEM MAKRUM S.A. dokonuje oceny przesłanek utraty wartości rzeczowych składników trwałych i wartości aktywów niematerialnych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia wskazujące, iż mogło nastąpić obniżenie możliwych przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości ustalana jest wartość odzyskiwalna.

Spółka przeprowadziła ponadto obowiązkowe testy na utratę wartości aktywów niematerialnych (wartość firmy, znak towarowy o nieokreślonym okresie użytkowania). Wymagało to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa niematerialne (segment konstrukcji stalowych). Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 18.

Wycena nieruchomości inwestycyjnych

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są do wartości godziwej i kwalifikowane do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej. Przy wycenie wartości godziwej wg metody porównawczej uwzględnia się cechy danej działki takie jak: położenie i ekspozycja, sąsiedztwo, infrastruktura techniczna, dostęp komunikacyjny, wielkość, kształt i status planistyczny i nadaje się im odpowiednie wagi.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem.

Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne oraz pożyczek i należności udzielonych jednostom powiązanych

Zarząd Spółki dokonuje analizy przesłanek utraty wartości inwestycji w jednostkach zależnych uwzględniając złożoność i mnogość powiązań pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej PROJPRZEM MAKRUM S.A., wzajemnych sald pożyczek, należności i zobowiązań na różnych poziomach Grupy. W analizie odnosi się w pierwszej kolejności do wyników operacyjnych i związanych z tym prognozami przepływów finansowych generowanych przez poszczególne podmioty zależne i powiązane oraz poddaje ocenie posiadane przez podmioty zależne aktywa. Wyniki przeprowadzonych analiz zostały przedstawione w nocie 22.1 oraz 23.

Spółka zidentyfikowała utratę wartości aktywów zaangażowanych w jednostkę zależną PROMStahl Polska Sp. z o.o. takich jak udziały, pożyczki i należności. Dokonując oceny utraty wartości wskazanych aktywów wzięto pod uwagę wysokość aktywów netto tej spółki zależnej, po uwzględnieniu odpisów aktualizujących dokonanych w tej spółce zależnej. Ponadto powzięto założenie, że spółka zależna będzie prowadzić działalność handlową, która przy uwzględnieniu zastosowanych cen będzie w stanie pokryć koszty związane z funkcjonowaniem i będzie generować dodatnie przepływy pieniężne. Spółka dokonała wyceny wartości użytkowej posiadanych udziałów spółki PROMStahl Polska Sp. z o.o. i na jej podstawie dokonała odpisu aktualizującego wartość udziałów do kwoty 6.600 tys. PLN.

Wyniki przeprowadzonego testu w spółce zależnej zostały opisane w nocie 23.

Odpisy aktualizujące zapasy

Zarząd dokonał odpisów aktualizujących wartość zapasów. Założenia przyjęte do ustalenia wysokości odpisów aktualizujących jak i same odpisy aktualizujące zostały przedstawione w nocie 21.

Na dzień bilansowy Spółka ustala, czy nie nastąpiła utrata wartości zapasów wskutek niemożliwości wykorzystania w procesie produkcji lub sprzedaży po cenie przewyższającej wartość księgową. W takich przypadkach Zarząd w oparciu o indywidualną analizę dokonuje kwantyfikacji odpisu aktualizującego mającego na celu doprowadzenie wyceny zapasów do wartości możliwej do uzyskania ze sprzedaży. Zarząd ponadto weryfikuje te zapasy, których możliwość wykorzystania w procesie produkcji jest dłuższa niż 12 miesięcy. W takim przypadku nie rotujące zapasy również zostają objęte odpisem aktualizującym do momentu ich ewentualnego zużycia w procesie produkcji.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Umowy o usługę budowlaną

Spółka stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu umów o usługę budowlaną. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Spółki, kwota przychodu zostałaby zmniejszona o 1,4 mln PLN.

W przypadku zobowiązań do wykonania świadczenia, które jednostka spełnia w miarę upływu czasu, jednostka ujawnia oba następujące elementy:

- a) metody stosowane do ujęcia przychodów (na przykład opis stosowanych metod opartych na wynikach lub metod opartych na nakładach oraz opis sposobu stosowania tych metod); oraz
- b) wyjaśnienie, dlaczego stosowane metody zapewniają rzetelny obraz przekazania dóbr lub usług.

Niepewność związana z utworzonymi rezerwami

Spółka tworzy rezerwy na prawdopodobne zobowiązania, które jest w stanie w sposób wiarygodny oszacować w tym w szczególności rezerwy na naprawy gwarancyjne, które są tworzone w następstwie oszacowania spodziewanych i możliwych do oszacowania kosztów napraw, prac i robót gwarancyjnych związanych ze sprzedanymi wyrobami i świadczonymi usługami.

Informacje na temat utworzonych rezerw zostały zaprezentowane w nocie 24.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiąganymi. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja Spółki.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Jednostka ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjnych), które zgodnie z MSSF wyceniane są według wartości godziwej.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych PLN, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. przez okres 12 miesięcy. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest PLN.

7. Zmiana polityki rachunkowości i porównywalność danych

W prezentowanym sprawozdaniu finansowym dokonano zmian zasad polityki rachunkowości, które miały wpływ na dane finansowe prezentowane za porównywalne okresy.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Spółki.

Aktywa	31.12.2017	Efekt wdrożenia MSSF 9	31.12.2017 (przekształcone)
Aktywa trwałe	88 126	-	88 126
<i>Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności</i>	<i>40 768</i>	<i>(709)</i>	<i>40 059</i>
Aktywa obrotowe	68 586	(709)	67 877
Aktywa razem	157 789	(709)	157 080

Pasywa	31.12.2017	Efekt wdrożenia MSSF 9	31.12.2017 (przekształcone)
<i>Zyski zatrzymane:</i>	<i>1 637</i>	<i>(574)</i>	<i>1 064</i>
<i>- zysk (strata) z lat ubiegłych</i>	<i>(6 404)</i>	<i>(390)</i>	<i>(6 794)</i>
<i>- zysk (strata) netto</i>	<i>8 041</i>	<i>(184)</i>	<i>7 858</i>
Kapitał własny	94 878	(574)	94 304
<i>Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego</i>	<i>1 142</i>	<i>(135)</i>	<i>1 007</i>
Zobowiązania długoterminowe	6 144	(135)	6 009
Zobowiązania razem	62 911	(135)	62 776
Pasywa razem	157 789	(709)	157 080

	01.01.2017 - 31.12.2017	Efekt wdrożenia MSSF 9	01.01.2017 - 31.12.2017 (przekształcone)
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	112 492	-	112 492
Koszt własny sprzedaży	93 648	-	93 648
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	18 844	-	18 844
<i>Koszty sprzedaży</i>	<i>3 875</i>	-	<i>3 875</i>
<i>Koszty ogólnego zarządu</i>	<i>8 568</i>	-	<i>8 568</i>
Zysk (strata) ze sprzedaży	6 401	-	6 401
<i>Pozostałe przychody operacyjne</i>	<i>5 903</i>	-	<i>5 903</i>
<i>Pozostałe koszty operacyjne</i>	<i>821</i>	<i>(390)</i>	<i>431</i>
Zyski (straty) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	-	574	574
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	11 483	184	11 299
<i>Przychody finansowe</i>	<i>1 187</i>	-	<i>1 187</i>
<i>Koszty finansowe</i>	<i>1 531</i>	-	<i>1 531</i>
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	11 139	184	10 956
<i>Podatek dochodowy</i>	<i>3 098</i>	-	<i>3 098</i>
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	8 041	(184)	7 857
Zysk (strata) netto	8 041	(184)	7 857

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Spółki.

Aktywa	01.01.2017	Efekt wdrożenia MSSF 9	01.01.2017 (przekształcone)
<i>Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego</i>	122	92	214
Aktywa trwałe	59 521	92	59 613
<i>Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności</i>	26 910	(482)	26 428
Aktywa obrotowe	55 382	(482)	54 900
Aktywa razem	114 903	(390)	114 513

Pasywa	01.01.2017	Efekt wdrożenia MSSF 9	01.01.2017 (przekształcone)
<i>Zyski zatrzymane:</i>	(5 476)	(390)	(5 866)
<i>- zysk (strata) z lat ubiegłych</i>	(831)	(462)	(1 293)
<i>- zysk (strata) netto</i>	(4 645)	72	(4 573)
Kapitał własny	87 764	(390)	87 374
Zobowiązania razem	27 139	-	27 139
Pasywa razem	114 903	(390)	114 513

Zyski (straty) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
Odpis na należności /(+) przychody;(-) koszty/	6 801	(391)
Odpis na pożyczkach /(-) przychody;(+) koszty/	1 185	-
Skutki wdrożenia MSSF 9 za lata poprzednie /(+) przychody;(-) koszty/	-	(184)
Straty (zyski) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	7 986	(574)

Poniżej przedstawiono tabelę ze zmianami zysku na akcję w skutek wprowadzenia zmian zgodnie z MSSF 9

Zysk (strata) na akcję	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
- zysk (strata) na akcję przed zastosowaniem MSSF 9	1,34
- zysk (strata) na akcję z zastosowaniem MSSF 9	1,31

Spółka zmieniła również następujące zasady prezentacji wynikające z wdrożenia MSSF 15:

Aktywa	31 grudnia 2017	1 stycznia 2017
<i>Należności z tytułu umów o usługę budowlaną</i>	(8 644)	-
<i>Aktywa z tytułu umów</i>	8 644	-
Aktywa razem	-	-
Pasywa	31 grudnia 2017	1 stycznia 2017
<i>Zobowiązania z tytułu umów o usługę budowlaną</i>	-	(129)
<i>Zobowiązania z tytułu umów</i>	-	129
Pasywa razem	-	-

Efekt wdrożenia MSSF 9 i MSSF 15 nie miał istotnego wpływu na sprawozdanie z przepływów pieniężnych.

8. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

8.1. Wycena do wartości godziwej

Nieruchomości inwestycyjne, akcje spółek, niektóre aktywa i pasywa jednostki wyceniane są w wartości godziwej. W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań, jednostka wykorzystuje dane rynkowe obserwowalne w zakresie w jakim jest to jest możliwe. W przypadku gdy zastosowanie "Poziomu 1" do wyceny nie jest możliwe, jednostka angażuje zewnętrznych wykwalifikowanych rzeczoznawców do przeprowadzenia wyceny. Spółka ściśle współpracuje z niezależnymi rzeczoznawcami w celu ustalenia odpowiednich technik wyceny i danych wsadowych do modelu.

Do wyceny w wartości godziwej jednostka wybiera technikę adekwatną do sytuacji, w jakiej się znajduje, wykorzystując w maksymalnym stopniu obserwowalne (mieralne, obiektywne itd.) dane wejściowe (np. informacje pochodzące z aktywnych rynków - z rynku walutowego lub towarowego), a w stopniu minimalnym - dane nieobserwowalne (subiektywne, niepochodzące z aktywnego rynku) - § 61 MSSF 13.

MSSF 13 wprowadza hierarchię ustalania wartości godziwej, opartą na trzech poziomach pozyskania informacji wejściowych.

Poziom 1 - zawiera dane wejściowe pochodzące z aktywnego rynku i jest traktowany jako źródło najbardziej wiarygodnych danych. Dane z tego poziomu są stosowane zawsze, gdy tylko jest to możliwe.

Poziom 2 - zawiera dane wejściowe inne niż pochodzące z aktywnego rynku, które jednak są obserwowalne (pośrednio lub bezpośrednio). Ten poziom obejmuje następujące możliwe źródła informacji i dane: notowania dla podobnych aktywów i pasywów pochodzące z aktywnego rynku; notowania dla takich samych albo podobnych aktywów i pasywów z rynków, które nie są aktywne; rynki inne niż rynki notowane, będące jednak rynkami obserwowalnymi (stopy procentowe, spready kredytowe itp.); inne rynkowo potwierdzone informacje.

Poziom 3 - zawiera dane o charakterze nieobserwowalnym, stosowane wówczas, gdy nie można uzyskać informacji z pierwszych dwóch poziomów wyceny.

8.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego, gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
EUR	4,3000	4,1709

8.3. Rzeczowe aktywa trwałe

W dacie przyjęcia aktywa do używania Spółka PROJPRZEM MAKRUM S.A. wycenia rzeczowy majątek trwały w cenach nabycia lub kosztach wytworzenia.

Jako wycenę następującą po początkowym ujęciu przyjmuje się model ceny nabycia/koszt wytworzenia środków trwałych.

Na dzień przejścia na MSSF Spółka dokonała przeszacowania wybranych rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej i przyjęła tak ustaloną wartość jako koszt zakładany.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych, administracyjnych, prezentowane są w bilansie wg kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia zwiększany jest o opłaty oraz dla określonych aktywów o koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami określonymi w zasadach rachunkowości Spółki. Amortyzacja dotycząca środków trwałych rozpoczyna się w momencie kiedy są one gotowe do użytkowania.

Amortyzację wylicza się dla wszystkich środków trwałych, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, przez oszacowany okres ekonomicznej przydatności tych środków, używając metody liniowej, z uwzględnieniem wartości rezydualnych, przy zastosowaniu następujących rocznych stawek amortyzacji:

budynki i budowle	2,5-10,0%,
maszyny i urządzenia, środki transportu oraz pozostałe	4,5-30,0%,
środki transportu oraz pozostałe	4,5-30,0%.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8.4. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne początkowo wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów przeprowadzenia transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wyceniane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym powstały. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnej odzwierciedla warunki rynkowe na dzień bilansowy.

Przy przeniesieniu nieruchomości zajmowanej przez właściciela do nieruchomości inwestycyjnych wykazywanych w wartości godziwej jednostka stosuje MSR 16 aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości. Ustalona na ten dzień różnicę między wartością bilansową nieruchomości a jej wartością godziwą jednostka traktuje w taki sam sposób jak przeszacowanie zgodnie z MSR 16 Środki trwałe. Par. 62 lit. b MSR 40 nakazuje zwiększenie dotychczasowej wartości bilansowej nieruchomości odnieść bezpośrednio w kapitał z aktualizacji wyceny. Przy późniejszym zbyciu nieruchomości inwestycyjnej kapitał z aktualizacji wyceny zawarty w kapitale własnym przenosi się do zysków zatrzymanych.

W przypadku przeniesienia nieruchomości z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych, które będą wykazywane w wartości godziwej, różnicę między wartością godziwą nieruchomości ustaloną na dzień przeniesienia a jej poprzednią wartością bilansową ujmuje się w zysku lub stracie.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

8.5. Aktywa niematerialne

W dacie przyjęcia aktywa do używania PROJPRZEM MAKRUM S.A. ujmuje wartości niematerialne w ewidencji według cen nabycia lub kosztów wytworzenia.

Jako wycenę następującą po początkowym ujęciu przyjmuje się kosztowy model wyceny wartości niematerialnych – MSR 38.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, zgodnie z którym składniki aktywów są ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częścię – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Spółka dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową następująco:
licencje na oprogramowanie komputerów - od 2 do 4 lat,
koszty zakończonych prac rozwojowych – w ciągu 5 lat.

Znak Towarowy MAKRUM, który został przejęty w grudniu 2017 roku w wyniku połączenia ze spółką MAKRUM Project Management Sp. z o.o. Znak ten stanowi aktywo niematerialne, o nieokreślonym okresie użytkowania i corocznie podlega tesowi na utratę wartości.

Wykazany w sprawozdaniu finansowym know-how stanowią nabyte przez jednostkę przejętą – MAKRUM Project Management Sp. z o.o. zespół projektów technicznych, opracowanych technologii, list materiałowych, baz klientów i dostawców oraz szeroko rozumianych procesów wytwarzania produktów i realizacji usług pod marką MAKRUM. Znak ten podlega miesięcznym odpisom amortyzacyjnym. Okres ekonomicznej użyteczności do KNOW-HOW został ustalony na okres 10-ciu lat.

8.6. Wartość firmy (Goodwill)

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki:

- sumy:
 - przekazanej zapłaty,
 - kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad wartością godziwą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań i zobowiązań warunkowych.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Dla transakcji pod wspólną kontrolą (połączenie jednostki zależnej z jej jednostką dominującą) wyłączonych z zakresu MSSF 3, Spółka stosuje metodę likwidacji – rozwiązanie, które postrzega tę transakcję jako analogiczną do umorzenia akcji/udziałów w jednostce zależnej w zamian za jej aktywa netto a różnicę na rozliczeniu ujmuje w kapitale własnym. Zgodnie z tą metodą aktywa i zobowiązania jednostki przejmowanej podlegają ujęciu w bilansie jednostki przejmującej według takich wartości, w jakich byłyby one ujęte w jednostkowym sprawozdaniu finansowym podmiotu dominującego na dzień połączenia.

8.7. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Zasady amortyzacji środków trwałych użytkowanych na mocy leasingu finansowego powinny być spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów Spółki podlegających amortyzacji. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu. Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

8.8. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Jednostka dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Spółki są alokowane do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, przy czym za najmniejszą jednostkę generującą takie przepływy uważa się segment operacyjny.

Wartość odzyskiwalna jest ustalana jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwana jest niższa od wartości bilansowej aktywów lub jednostki generującej przepływy pieniężne, wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu. Jeżeli strata z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu, wartość netto składnika aktywów lub jednostki generującej przepływy pieniężne jest zwiększana do nowej oszacowanej wartości odzyskiwanej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów lub jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8.9. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem dostosowywanych składników majątku, są doliczane do kosztów wytworzenia takich środków trwałych, aż do momentu oddania tych środków trwałych do użytkowania. Koszty te są pomniejszane o przychody uzyskane z tymczasowego inwestowania środków pozyskanych na wytworzenie danego składnika aktywów.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio w ciężar całkowitych dochodów w okresie, w którym zostały poniesione.

8.10. Aktywa finansowe

Klasyfikacja aktywów finansowych

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii wyceny:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Jednostka klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”). Jednostka dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia jednostka wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Zaprzestanie ujmowania

Aktywa finansowe wyłącza się z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy:

- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub
- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Spółka dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Wycena po początkowym ujęciu

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe klasyfikowane są do jednej z czterech kategorii:

- Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Spółka klasyfikuje

- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności,
- pożyczki spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- środki pieniężne i ekwiwalenty.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz

b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz zyski i straty z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym i obliczane w taki sam sposób jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem. Pozostałe zmiany wartości godziwej ujmowane są przez inne całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych łączny zysk lub strata uprzednio rozpoznana w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiada aktywów zakwalifikowanych do kategorii instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Instrumenty kapitałowe – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W momencie początkowego ujęcia Spółka może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego. Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy, chyba że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiada aktywów zakwalifikowanych do kategorii instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnik aktywów finansowych, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zysk lub stratę z wyceny inwestycji dłużnych do wartości godziwej ujmuje się w wyniku finansowym.

Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy.

Do kategorii instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Spółka klasyfikuje:

- pochodne instrumenty finansowe.

W sytuacji, gdy Spółka:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

8.10.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Spółka dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych (ang. expected credit losses, „ECL”) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Spółka wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Spółka ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy:

- nastąpi opóźnienie w spłacie przekracza 180 dni - jednostki powiązane,
- nastąpi opóźnienie w spłacie przekracza 30 dni - jednostki niepowiązane,
- nastąpi pogorszenie sytuacji płynnościowej kontrahentów, dla których Spółka udzieliła poręczenia.

8.10.2. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych.

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

8.10.2.1. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmuje się w zysku lub stracie.

8.10.2.2. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączone z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaś lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja bądź, gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Spółka przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

8.10.2.3 Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego związane z efektywną częścią zabezpieczenia ujmuje się w innych całkowitych dochodach, natomiast zyski lub straty związane z nieefektywną częścią zabezpieczenia – ujmuje się w zysku lub stracie. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, kwotę zysków lub strat ujętą wcześniej w innych całkowitych dochodach przeklasyfikowuje się z kapitału własnego do zysków lub strat jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania.

8.10.3. Wycena instrumentów finansowych na dzień bilansowy

Spółka wycenia:

- według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej: inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Wycena może odbywać się także w wartości wymagającej zapłaty, jeśli efekty dyskonta nie są znaczące,
- według wartości godziwej: aktywa i zobowiązania finansowe z kategorii wycenianych w wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat oraz kategorii aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w kapitale własnym. Jeżeli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to ujęte dotychczas skutki wyceny odniesione na kapitał własny wyksięguje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Skutki wyceny aktywów i zobowiązań finansowych zakwalifikowanych do pozostałych kategorii ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8.11. Zapasy

Zapasy są wykazywane według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia nie wyższych, niż cena sprzedaży netto.

PROJPRZEM MAKRUM S.A. wycenia materiały w cenach zakupu, z pominięciem (ze względu na istotność) kosztów nabycia. Tak więc wycena zapasów nie obejmuje kosztów takich jak koszty transportu, załadunku i wyładunku, cięcia. Koszty te są odnoszone w koszty okresu.

Zapasy przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej oraz produkcja niezakończona są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, jednak nie wyższej niż spodziewana wartość netto możliwa do uzyskania.

Na koszty wytworzenia składają się koszty materiałów bezpośrednich oraz w stosownych przypadkach koszty wynagrodzeń bezpośrednich oraz uzasadniona część kosztów pośrednich. Zapasy materiałów są wyceniane przy wykorzystaniu metody średniej ważonej, natomiast zapasy przeznaczone do konkretnych przedsięwzięć według metody szczegółowej identyfikacji cen nabycia. Cena sprzedaży netto odpowiada oszacowanej cenie sprzedaży pomniejszonej o wszelkie koszty konieczne do zakończenia produkcji oraz koszty doprowadzenia zapasów do sprzedaży lub znalezienia nabywcy (tj. koszty sprzedaży, marketingu itp.).

Na dzień bilansowy ustala się, czy nie nastąpiła utrata zapasów na skutek utraty nad nimi kontroli (w wyniku kradzieży, bankructwa) lub w przypadku zmniejszenia lub nawet utraty spodziewanych korzyści na skutek utraty wartości handlowej lub użytkowej (w wyniku zepsucia, uszkodzenia, zniszczenia, przeterminowania, braku zbytu, wahań koniunktury, rosnącego postępu technicznego).

Odpis z tytułu trwałej utraty wartości zapasów dokonywany jest, w przypadku stwierdzenia ich zniszczenia, zepsucia, uszkodzenia, przeterminowania, nieprzydatności lub braku możliwości zbytu, nie później niż na dzień bilansowy. Dokonanie odpisu aktualizującego doprowadza wartości księgowe zapasów do ich cen sprzedaży netto.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość zapasów dokonuje się odwrócenia odpisu przywracając tym samym ich pierwotną wartość.

8.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w części niefinansowej obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, w części niefinansowej, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

8.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w jednostkowym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

8.14. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

Oprocentowane kredyty bankowe ujmowane są według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej uzyskanych środków pieniężnych, pomniejszonych o koszty bezpośrednio związane z uzyskaniem kredytu. W następnych okresach kredyty są wyceniane według zamortyzowanej ceny nabycia, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

8.15. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Po początkowym ujęciu wszystkie zobowiązania, z wyjątkiem zobowiązań wycenianych wg wartości godziwej na podstawie rachunku zysków i strat wycenia się, co do zasady, w zamortyzowanej cenie nabycia, stosując metodę efektywnej stopy procentowej. Jednakże w przypadku zobowiązań o terminie wymagalności nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, analizowane są przesłanki mające wpływ na wartość wyceny takich zobowiązań w skorygowanej cenie nabycia (zmiany stopy procentowej, ewentualne dodatkowe przepływy pieniężne i inne). Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy zobowiązania wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty wówczas, gdy różnica pomiędzy wartością w skorygowanej cenie nabycia i wartością w kwocie wymaganej zapłaty nie wywiera istotnego wpływu na cechy jakościowe sprawozdania finansowego.

W przypadku zobowiązań o terminie zapadalności dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego dokonuje się wyceny takich zobowiązań w skorygowanej cenie nabycia (dyskontuje się przy wykorzystaniu rentowności 2-, 5- lub 10-letnich krajowych obligacji skarbowych dla należności krajowych oraz rentowności 2-, 5- lub 10-letnich niemieckich obligacji skarbowych dla należności w walucie euro) oraz uwzględniając własne ryzyko kredytowe.

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu chyba, że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (na dzień 31 grudnia 2016: zero).

8.16. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania.

8.17. Świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych obejmują w szczególności:
niewykorzystane urlopy,
program określonych świadczeń.

Podstawą do wyliczenia zobowiązań z tytułu niewykorzystanych urlopów jest zestawienie niewykorzystanych dni urlopu na dany dzień bilansowy w podziale na poszczególnych pracowników oraz ich dzienne wynagrodzenie brutto powiększone o narzuty ZUS Pracodawcy. Zobowiązanie liczy się jako sumę iloczynu tych dwóch wielkości dla każdego pracownika. Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów jest liczone dla wszystkich pracowników Jednostki na koniec każdego kwartału.

Wynikające z regulaminów wynagradzania jednostek wchodzących w skład Spółki prawo do otrzymania odprawy emerytalnej uznaje się – zgodnie z MSR 19 – za program określonych świadczeń, którego zobowiązania należy wycenić i ujawnić w sprawozdaniu finansowym. Wyceny dokonuje się metodami aktuarialnymi. Jednostka dominująca szacuje i ujawnia rezerwy na odprawy emerytalne aktualizując je na koniec danego półrocza oraz na koniec danego roku obrotowego.

Zmiany stanu zobowiązań na świadczenia pracownicze wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych odnoszone są w koszt własny sprzedaży.

8.18. Płatności w formie akcji

Pracownicy (w tym członkowie Zarządu) Spółki nie otrzymują nagród w formie akcji.

8.19. Przychody

8.19.1 Przychody z tytułu umów z klientami

Spółka stosuje MSSF 15 Przychody z umów z klientami do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSSF 16 Leasing, instrumentów finansowych i innych praw lub zobowiązań umownych objętych zakresem MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne, MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest ujmowanie przychodów w momencie transferu dóbr i usług do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę, w zamian za przekazanie tych dóbr i usług.

Zasady te są stosowane przy wykorzystaniu modelu pięciu kroków:

- zidentyfikowano umowę z klientem,
- zidentyfikowano zobowiązania do wykonania świadczenia w ramach umowy z klientem,
- określono cenę transakcji,
- dokonano alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęto przychody w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

Identyfikacja umowy z klientem

Spółka ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Spółka jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Spółka jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych jednostki); oraz
- jest prawdopodobne, że Spółka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Spółka uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Spółce, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ jednostka może zaoferować klientowi ulgę cenową.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Spółka dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrządzone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz
- zobowiązanie Spółki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Spółka uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Spółki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Wynagrodzenie zmienne

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Spółka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta. Spółka szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Spółce dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana – wartość oczekiwana to suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli Spółka zawiera dużą liczbę podobnych umów.
- wartość najbardziej prawdopodobna – wartość najbardziej prawdopodobna to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia (tj. pojedynczy najbardziej prawdopodobny wynik umowy). Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Spółka albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Spółka zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Spółki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. W odniesieniu do umów dotyczących usług ciągłych, na podstawie których Spółka ma prawo do otrzymania od klienta wynagrodzenia w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane, Spółka ujmuje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

W przypadku, gdy w dostarczanie dóbr lub usług klientowi zaangażowany jest inny podmiot, Spółka określa czy charakter przyrzeczenia Spółki stanowi zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych dóbr lub usług (w tym przypadku Spółka jest zleceniodawcą) czy też na zleceniu innemu podmiotowi dostarczenia tych dóbr lub usług (w tym przypadku Spółka jest pośrednikiem).

Spółka jest zleceniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad przyrzonem dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi. Jednostka nie musi jednak działać jako zleceniodawca, jeśli uzyskuje tytuł prawny do produktu tylko chwilowo, zanim zostanie on przeniesiony na klienta. Jednostka występująca w umowie jako zleceniodawca może sama wypełnić zobowiązanie do wykonania świadczenia lub może powierzyć wypełnienie tego zobowiązania lub jego części innemu podmiotowi (np. podwykonawcy) w jej imieniu. W takiej sytuacji Spółka ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia brutto, do którego – zgodnie z jej oczekiwaniami – będzie uprawniona w zamian za przekazane dobra lub usługi.

Spółka działa jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot. W taki przypadku Spółka ujmuje przychody w kwocie jakiegokolwiek opłaty lub prowizji, do której – zgodnie z jej oczekiwaniami – będzie uprawniona w zamian za zapewnienie dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot.

Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z nakładaniem kar.

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Jednostka szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego stosując metodę wartości wartości najbardziej prawdopodobnej.

Wynagrodzenie niepieniężne

W przypadku umów, w których klient zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w formie innej niż pieniężna, Spółka w celu ustalenia ceny transakcyjnej wycenia wynagrodzenie niepieniężne (lub przyrzeczenie zapłaty wynagrodzenia niepieniężnego) w wartości godziwej. W sytuacji, gdy Spółka nie może racjonalnie oszacować wartości godziwej wynagrodzenia niepieniężnego, wycenia je pośrednio przez odniesienie do indywidualnej ceny sprzedaży dóbr lub usług przyrzeczonych klientowi (lub klasie klientów) w zamian za wynagrodzenie.

Gwarancje

Spółka udziela gwarancji na sprzedane produkty, które stanowi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją. Spółka ujmuje takie gwarancje zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

Niektóre niestandardowe umowy z klientami zawierają gwarancje rozszerzone. Gwarancje takie stanowią oddzielną usługę – ujmowaną jako zobowiązanie do wykonania świadczenia, do której przypisuje się część ceny transakcyjnej.

Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy

Spółka ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy to koszty ponoszone przez jednostkę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których jednostka nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy obejmują prowizję od sprzedaży lub inne koszty pośrednictwa. Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy ponoszone bez względu na to, czy umowa została zawarta, ujmuje się jako koszty w momencie ich poniesienia, chyba że koszty te wyraźnie obciążają klienta bez względu na to, czy umowa zostanie zawarta. Spółka ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Spółkę, wynosi jeden rok lub krócej. Składnik aktywów jest systematycznie amortyzowany, z uwzględnieniem okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi jest powiązany. Spółka dokonuje aktualizacji okresu amortyzacji, aby odzwierciedlić istotną zmianę oczekiwanego okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi powiązany jest składnik aktywów.

Aktywa z tytułu umowy

W ramach aktywów z tytułu umowy Spółka ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest uzależnione od warunku innego niż upływ czasu (na przykład od przyszłych świadczeń jednostki). Spółka ocenia, czy nie nastąpiła utrata wartości składnika aktywów z tytułu umowy na takiej samej zasadzie jak w przypadku składnika aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 (nota 12).

Należności

W ramach należności Spółka ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest bezwarunkowe (jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływ określonego czasu). Spółka ujmuje należność zgodnie z MSSF 9 (nota 12 oraz 22.1). W momencie początkowego ujęcia należności z tytułu umowy wszelkie różnice pomiędzy wyceną należności zgodnie z MSSF 9 a odpowiadającą jej wcześniej ujętą kwotą przychodów Spółka ujmuje jako koszt (strata z tytułu utraty wartości).

Zobowiązania z tytułu umowy w ramach zobowiązań z tytułu umowy Spółka ujmuje otrzymane lub należne od klienta wynagrodzenie, z którym wiąże się obowiązek przekazania klientowi dóbr lub usług.

Aktywa z tytułu prawa do zwrotu

W ramach aktywów z tytułu prawa do zwrotu Spółka ujmuje prawo do odzyskania produktów od klientów po wywiązaniu się ze zobowiązania do zwrotu zapłaty.

Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia

Spółka ujmuje zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia, jeżeli po jego otrzymaniu oczekuje, że zwróci jego część lub całość klientowi. Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia wycenia się w kwocie otrzymanego wynagrodzenia (lub należności), do którego – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – nie jest ona uprawniona (tj. w wysokości kwot nieujętych w cenie transakcyjnej). Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia (oraz odpowiednia zmiana ceny transakcyjnej oraz wynikająca z niej zmiana zobowiązania z tytułu umowy) jest aktualizowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w związku ze zmianami okoliczności.

8.20. Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów, a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe. Pozycja aktywów lub zobowiązanie podatkowe nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. Podatek odroczony jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w dochodach całkowitych. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany bezpośrednio w dochodach całkowitych.

Jeżeli w ocenie Spółki jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Spółka określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Spółka stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Spółki do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Spółka odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych. Spółka odzwierciedla ten efekt za pomocą następującej metody:

- Spółka określa najbardziej prawdopodobny scenariusz – jest to pojedyncza kwota spośród możliwych wyników

Skalkulowane aktywa i rezerwy na podatek odroczony prezentowane są w bilansie w wartości netto.

8.21. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Z uwagi na brak występowania akcji uprzywilejowanych przy wyliczeniu zarówno podstawowego, jak i rozwodnionego zysku (straty) na akcję Spółki stosuje w liczniku kwotę zysku (straty) netto przypadającego akcjonariuszom Jednostki, tzn. nie występuje efekt rozładniający, wpływający na wartość zysku (straty).

9. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 roku i później.

Spółka zastosowała po raz pierwszy MSSF 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”) oraz MSSF 9 Instrumenty finansowe („MSSF 9”). Pozostałe nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje, które mają zastosowanie po raz pierwszy w 2018 roku nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

Spółka zastosowała pełną metodę retrospektywną MSSF 15 i MSSF 9. Opis wpływu na dane za rok porównawczy zostało zaprezentowane w punkcie 7.

9.1. MSSF 15 Przychody z umów z klientami

MSSF 15 uchyla MSR 11 Umowy o usługę budowlaną, MSR 18 Przychody i związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem tych, które wchodzą w zakres innych standardów. Nowy standard ustanawia tzw. „Model Pięciu Kroków” rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Zastosowanie MSSF 15 wymaga od Zarządu jednostki dominującej dokonywania osądów na każdym z pięciu kroków ustanowionego modelu.

Spółka wdrożyła MSSF 15 z zastosowaniem pełnej metody retrospektywnej.

Spółka prowadzi działalność w obszarze:

1. produkcji i montażu własnych, wystandaryzowanych, urządzeń stosowanych w technice przeładunkowej (logistyce) jak: platformy przeładunkowe, uszczelnienie, odbojniki i naprowadzacz (łącznie określane jako systemy przeładunkowe),
2. sprzedaż towarów – lokali usługowych i prawa do miejsc postojowych w hali garażowej,
3. produkcji urządzeń mechanicznych, zarówno na dokumentacji własnej jak i klientowskiej, na indywidualne zlecenie odbiorców. Są to różnego rodzaju młyny, kruszarki, suszarnie, przesiewacze, granulatory, parkingi automatyczne oraz zarówno elementy jak i kompletne urządzenia jak: prasy, dźwigi, suwnice itp.

W przypadku produkcji i montażu urządzeń systemów przeładunkowych (podpunkt 1. powyżej), Spółka rozpoznała istnienie dwóch zobowiązań do wykonania świadczenia. Pierwszego polegającego na wyprodukowaniu urządzeń systemów przeładunkowych w zakładzie produkcyjnym w Koronowie. Drugiego polegającego na montażu urządzeń systemów przeładunkowych, wykonywanych w lokalizacjach wskazanych przez klientów. Montaż systemów przeładunkowych może być realizowany przez Spółkę PROJPRZEM MAKRUM S.A. jednakże możliwa jest alternatywna sprzedaż urządzenie bez jednoczesnego montażu, z uwagi na ustandaryzowanie produktu.

W przypadku pierwszego zobowiązania przychód jest rozpoznawany w momencie przejścia kontroli nad urządzeniem przez klienta, a w przypadku drugiego zobowiązania przychód jest rozpoznawany zgodnie z warunkami dostawy i umową z klientem w momencie zakończenia montażu i protokołu odbioru. W zależności od ustaleń określonych w umowie z klientem możliwe jest rozpoznanie przychodu w czasie - w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym, tego rodzaju umowy nie wystąpiły.

Jeżeli umowa zawiera tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia – sprzedaż towaru (podpunkt 2. powyżej) Spółka ocenia, że wpływ przyjęcia MSSF 15 na ujmowanie przychodów oraz wyniki finansowe Spółki z tytułu takich umów nie jest istotny. W tym przypadku przychód jest rozpoznawany w określonym momencie, tj. gdy klient uzyska kontrolę nad towarem.

W przypadku produkcji urządzeń mechanicznych (podpunkt 3. powyżej), przychód jest rozpoznawany w czasie, proporcjonalnie do stopnia zaangażowania danego kontraktu i korzyści przekazywanych klientowi. Spółka uważa, że w wyniku spełnienia zobowiązania przez jednostkę nie powstaje składnik aktywów o alternatywnym zastosowaniu dla jednostki, a jednostce przysługuje egzekwowne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

W konsekwencji Spółka przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. A zatem zgodnie z MSSF 15, Spółka kontynuuje ujmowanie przychodów ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu. Także w przypadku takich transakcji regułą jest, iż umowy zawierają jeden typ zobowiązania do wykonania świadczenia.

Wraz ze świadczeniem zobowiązania Spółka uzyskuje prawo do wynagrodzenia proporcjonalnego do zaangażowania kosztowego w przypadku odstąpienia od umowy przez Klienta.

Aczkolwiek, w przypadku jednostkowych umów może zaistnieć sytuacja, iż Spółka rozpozna dwa lub więcej zobowiązań do wykonania świadczenia wynikających z umowy. W takim przypadku, zgodnie z MSSF 15 cenę transakcyjną przypisuje się do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży. Spółka ocenia, że wpływ przyjęcia MSSF 15 na ujmowanie przychodów oraz wyniki finansowe Spółki z tytułu takich umów za rok 2017 i 2018 nie były istotne.

Dotychczas, Spółka rozpoznawała przychody zgodnie z metodą stopnia zaawansowania, w korespondencji z pozycją „Należności z tytułu umów o usługę budowlaną”. Zgodnie z MSSF 15, jeśli jednostka spełnia zobowiązanie, dokonując przekazania dóbr lub usług klientowi, zanim klient zapłaci wynagrodzenie lub przed terminem jego wymagalności, jednostka przedstawia umowę jako składnik aktywów z tytułu umowy, z wyłączeniem wszelkich kwot przedstawianych jako należności. W związku z tym, na skutek przyjęcia MSSF 15, Spółka dokonała przeklasyfikowania na dzień 31 grudnia 2017 roku kwoty 8.644 tys. PLN z pozycji „Należności z tytułu umów o usługę budowlaną” do pozycji „Aktywa z tytułu umowy”.

Stołość i zmienność wynagrodzenia

Zawierane umowy z klientami zawierają kwoty stałe wynagrodzenia, a elementy zmienne związane z udzielaniem upustów, rabatów, dodatkowych premii czy prawa do zwrotu nie występują. Jedynym elementem zmiennym wynagrodzenia występującym w części umów z klientami są kary umowne. W przypadku oceny wysokiego prawdopodobieństwa zapłacenia kary umownej, szacowana wartość kary pomniejsza kwotę planowanego wynagrodzenia.

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Gwarancje

Spółka udziela gwarancji na sprzedane wyroby gotowe, które ujmowane są zgodnie MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe. Gwarancje stanowią zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją i nie stanowią dodatkowej usługi. Spółka nie udziela gwarancji rozszerzonych tylko wynikających z obowiązujących przepisów prawa, czyli nie występuje odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Zaliczki otrzymane od klientów

Dotychczas Spółka prezentowała zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe”. Zgodnie z dotychczasową polityką (zasadami) rachunkowości Spółka nie ujmowała kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych.

Obecnie zaliczki otrzymane od klientów, prezentowane są w ramach pozycji zobowiązań z tytułu umów.

Zgodnie z MSSF 15, Spółka ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Spółka zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodne z którym nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Spółka nie wydzieliła istotnego elementu finansowania.

9.2. MSSF 9 Instrumenty finansowe

MSSF 9 zastąpił MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. MSSF 9 adresuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Spółka zastosowała MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, przekształcając dane porównawcze – patrz punkt nr 7.

a) Klasyfikacja i wycena

Zgodnie z MSSF 9, z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia jednostka wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia składnik aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub w wartości godziwej przez wynik finansowy. Jednostka klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”).

Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych Spółki zgodnie z MSSF 9 przedstawia się następująco:

i. Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie, utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, będących jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Ta kategoria obejmuje:

- a. należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności,
- b. pożyczki spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- c. środki pieniężne i ekwiwalenty.

ii. Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego na moment zaprzestania ujmowania. Spółka nie posiada aktywów w tej kategorii.

iii. Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego na moment zaprzestania ujmowania. Spółka nie posiada aktywów w tej kategorii.

iv. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują pochodne instrumenty finansowe.

Spółka dokonała oceny modelu biznesowego na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, tj. 1 stycznia 2018 roku, a także dla danych porównawczych. Skutki oceny tego modelu pod kątem MSSF 9 zostały zaprezentowane w nocie nr 7.

b) Utrata wartości

Zastosowanie MSSF 9 zasadniczo zmienia podejście do utraty wartości aktywów finansowych poprzez odejście od koncepcji straty poniesionej na rzecz straty oczekiwanej, gdzie całość oczekiwanej straty kredytowej jest rozpoznawana ex-ante.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Spółka wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia

Spółka ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy nastąpi:

- opóźnienie w spłacie przekracza 180 dni - jednostki powiązane,
- opóźnienie w spłacie przekracza 30 dni – jednostki niepowiązane,
- pogorszenie sytuacji płynnościowej kontrahenta, dla których Spółka udzieliła poręczenia.

Jednocześnie, Spółka ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. default) następuje w przypadku gdy:

- opóźnienie w spłacie przekracza 365 dni - jednostki powiązane,
- opóźnienie w spłacie przekracza 90 dni – jednostki niepowiązane,
- stwierdzenie braku płynności kontrahentów, dla których Spółka udzieliła poręczenia.

9.3. Pozostałe

a) Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry

Interpretacja wyjaśnia, że dniem zawarcia transakcji do celów ustalenia kursu wymiany, który ma zostać zastosowany w momencie początkowego ujęcia powiązanego składnika aktywów, wydatku lub dochodu (lub ich części), jest dzień, w którym jednostka początkowo ujmuje niepieniężny składnik aktywów lub niepieniężne zobowiązanie wynikające z wypłacenia lub otrzymania wynagrodzenia z góry. Jeżeli istnieje wiele przypadków wypłacenia lub otrzymania płatności z góry, wówczas jednostka określa dzień zawarcia transakcji w odniesieniu do każdego przypadku wypłacenia lub otrzymania płatności z góry.

Interpretacja nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

b) Zmiany do MSR 40 Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych

Zmiany precyzują, kiedy jednostka dokonuje przeniesienia nieruchomości, w tym nieruchomości w budowie, do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany wyjaśniają, że zmiana sposobu użytkowania następuje, w przypadku gdy dana nieruchomość spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu użytkowania. Sama tylko zmiana intencji kierownictwa w odniesieniu do sposobu użytkowania nie stanowi dowodu świadczącego o zmianie sposobu użytkowania.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

c) Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji celem wyjaśnienia następujących obszarów: uwzględnienie warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień w wycenie transakcji płatności w formie akcji rozliczanej w środkach pieniężnych, ujmowanie transakcji płatności w formie akcji charakteryzującej się rozliczeniem netto zobowiązań z tytułu podatku u źródła, ujmowanie modyfikacji transakcji płatności w formie akcji, która zmienia jej klasyfikację z rozliczanej w środkach pieniężnych na rozliczaną w instrumentach kapitałowych.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

d) Zmiany do MSSF 4 Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe

Zmiany umożliwiają jednostkom, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, odroczenie daty wejścia w życie MSSF 9 do dnia 1 stycznia 2021 roku. Skutkiem takiego odroczenia jest, że zainteresowane jednostki mogą dalej sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującym standardem, tj. MSR 39.

Te zmiany nie dotyczą Spółki.

e) Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016

Zmiany precyzują, że jednostka, która jest organizacją zarządzającą kapitałem wysokiego ryzyka, funduszem wzajemnym, funduszem powierniczym lub inną podobną jednostką, w tym związanym z inwestycjami funduszem ubezpieczeniowym może zdecydować się na wycenę inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. Jednostka dokonuje wyboru odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, w momencie początkowego ujęcia jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli jednostka, która sama nie jest jednostką inwestycyjną, posiada udział w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które są jednostkami inwestycyjnymi, jednostka ta może, stosując metodę praw własności, zdecydować się na utrzymanie wyceny według wartości godziwej stosowaną przez tę jednostkę stowarzyszoną lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, w odniesieniu do udziałów jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi, w jednostkach zależnych. Wyboru tego dokonuje się odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w dniu a) początkowego ujęcia tej jednostki stowarzyszonej lub tego wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi; b) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie stają się jednostką inwestycyjną; c) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, stają się jednostką dominującą.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

f) Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016

Krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF zawarte w paragrafach E3-E7 MSSF 1 zostały usunięte.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

10. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później;
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 9 Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiana do MSSF 3 Połączenia jednostek (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiany do MSR 1 i MSR 8: Definicja istotności (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

Spółka zamierza wdrożyć powyższe regulacje w terminach przewidzianych do zastosowania przez standardy lub interpretacje.

10.1. Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Spółka jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu powierzchni biurowych oraz samochodów, co szerzej opisano w notcie 27.9.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, różniąc leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Spółka planuje wdrożenie MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

Spółka szacuje, że nowy standard będzie miał istotny wpływ na jej sprawozdanie finansowe. Na koniec 2018 roku Spółka jest leasingobiorcą w 3 umowach leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy hal i powierzchni administracyjnych zawartych na okresy od 2 do 4 lat, na podstawie których przysługuje jej prawo do użytkowania w wartości 279 tys. PLN. Pozostałe umowy leasingu operacyjnego są na samochody, których umowy zawarte są głównie na okres dwuletni. Wartość prawa z tych umów jest na wartość 236 tys. PLN.

Spółka planuje wdrożenie MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanej metody retrospektywnej, tj. bez przekształcania danych porównawczych, z ujęciem łącznego efektu pierwszego zastosowania standardu jako korekty bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania. Ponadto Spółka zamierza zastosować następujące dopuszczone przez standard rozwiązania praktyczne:

- wartość prawa do korzystania z tytułu wszystkich umów sklasyfikowanych uprzednio przez Spółka jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17 na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 zostanie ustalona w kwocie zobowiązania z tytułu leasingu skorygowanego o opłaty i przedpłaty ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania,
- w ramach podejścia portfelowego dla wszystkich umów leasingu samochodów Spółka zastosuje jedną stopę dyskontową,
- umowy, których okres leasingu kończy się w 2019 roku, Spółka ujmuje jako koszty metodą liniową w okresie leasingu.

Spółka dokonała następujących założeń przy kalkulacji wpływu MSSF 16 na sprawozdanie finansowe:

- przyjęte stopa procentowa do 4,5 p.p.
- długość okresu najmu dla umów leasingu samochodów, zgodny z okresem z umowy, bez opcji wykupu/przedłużeni,
- okres racjonalnie pewny dla umów najmu i dzierżawy powierzchni biurowych i hal analizowany indywidualnie pod względem występujących zachęt w umowach, opłat na rynku w podobnych lokalizacjach, strategii Spółka dla danego segmentu, a także kondycji finansowej podmiotu wynajmującego.

Podsumowując, Spółka oczekuje, że wpływ wdrożenia MSSF 16 będzie następujący na dzień 31 grudnia 2018 roku:

	<i>korekty w tys. PLN</i>
Aktywa	
<i>Aktywa trwałe użytkowane na podstawie umowy</i>	515
Aktywa Razem	515
Pasywa	
<i>Zobowiązania długoterminowe z tytułu użytkowania środków trwałych na podstawie umowy</i>	260
<i>Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu użytkowania środków trwałych na podstawie umowy</i>	255
Zobowiązania Razem	515
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	-
Zysaki zatrzymane	-

10.2. Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia pozostałych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Spółki lub jej wyników finansowych.

11. Sezonowość działalności

Działalność Spółki nie ma charakteru sezonowego, zatem przedstawiane wyniki Spółki nie odnotowują istotnych wahań w trakcie roku.

12. Informacje dotyczące segmentów działalności

Dla celów zarządczych Spółka została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi. Istnieją zatem następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne:

Segment systemów przeładunkowych;
Segment konstrukcji stalowych;
Segment budownictwa przemysłowego;
Segment pozostały, który obejmuje m.in. wynajem i dzierżawę nieruchomości.

Żaden z segmentów operacyjnych Spółki nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia powyższych sprawozdawczych segmentów operacyjnych. Zmianie uległa jedynie struktura segmentu konstrukcji stalowych: w 2017 roku miała miejsce sprzedaż Zakładu Produkcyjnego w Sępólnie Krajeńskim a do segmentu włączona została działalność Spółki Makrum Project Management Sp. z o.o., z którą Projprzem Makrum S.A. połączył się w grudniu 2017 roku.

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach sprawozdawczych są takie same jak polityka rachunkowości Spółki. Zysk segmentów to zysk wygenerowany przez poszczególne segmenty.

Niealokowane aktywa obejmują inwestycje długoterminowe, aktywa na odroczonego podatku dochodowego, inne należności niż z tytułu dostaw i usług, inwestycje krótkoterminowe, rozliczenia międzyokresowe oraz aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży w części dotyczącej rzeczowych aktywów trwałych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej. Finansowanie Spółki (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Spółki i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Zarząd dokonał oceny przesłanek utraty wartości segmentów ze stratą. W segmencie budownictwa przemysłowego realizowane były jedynie przychody z rozpoczętych wcześniej kontraktów. Nowe projekty dotyczące tego segmentu są realizowane w wyodrębnionej spółce PROJPRZEM Budownictwo Sp. z o.o.

Zysk operacyjny segmentów nie obejmuje:

- pozostałych przychodów operacyjnych,
- pozostałych kosztów operacyjnych,
- wyników na sprzedaży jednostek zależnych,
- przychodów finansowych,
- kosztów finansowych,
- zyski (straty) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych .

Aktywa alokowane do segmentów nie obejmują:

- aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczonych do sprzedaży - w części dotyczącej rzeczowych aktywów trwałych,
- inwestycji w jednostkach zależnych,
- aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego,
- udzielonych pożyczek,
- środków pieniężnych i ich ekwiwalentów,
- pozostałych krótkoterminowych aktywów finansowych (akcje i obligacje notowane na giełdzie).

Osobom decyzyjnym nie są przedstawiane informacje na temat zobowiązań poszczególnych segmentów. Informacje wskazane w tabeli są sporządzane dla osób decydujących o przydziale zasobów i oceniających wyniki finansowe segmentów.

Podział sprzedaży w ujęciu geograficznym

Wyszczególnienie	na dzień 31 grudnia 2018	na dzień 31 grudnia 2017
Sprzedaż krajowa	32 525	29 213
Sprzedaż zagraniczna	84 052	83 279
Razem	116 577	112 492

Kluczowymi odbiorcami wyrobów produkowanych przez Spółkę są jej spółki zależne (PROMStahl Polska Sp. z o.o. oraz PROMStahl GmbH). Sprzedaż poprzez podmioty powiązane kierowana jest zarówno na rynek krajowy, jak i zagraniczny. Przeważająca w tym zakresie jest sprzedaż w segmencie systemów przeladunkowych. Wartość sprzedaży na rzecz tych podmiotów przekracza 10% przychodów ogółem.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej. Finansowanie Spółki (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Spółki i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

SEGMENTY OPERACYJNE	Systemy przeladunkowe	Konstrukcje stalowe	Budownictwo przemysłowe	Wszystkie pozostałe segmenty	Niealokowane	OGÓŁEM
za okres od 01.01 do 31.12.2018 roku						
Przychody przypisane do segmentów	76 514	36 878	967	2 218	-	116 577
Koszt sprzedanych produktów przypisany do segmentu	60 629	33 720	1 005	1 309	-	96 663
Wynik segmentu /zysk brutto ze sprzedaży/	15 885	3 158	(38)	909	-	19 914
Koszty sprzedaży	3 853	-	-	-	-	3 853
Koszty ogólnego zarządu	7 646	3 685	97	222	-	11 650
Wynik segmentu /zysk (strata) ze sprzedaży/	4 386	(527)	(135)	687	-	4 411
Aktywa segmentu sprawozdawczego	46 585	54 319	1 310	26 287	20 760	149 261
za okres od 01.01 do 31.12.2017 roku						
Przychody przypisane do segmentów	70 394	34 518	4 348	3 232	-	112 492
Koszt sprzedanych produktów przypisany do segmentu	53 216	34 066	4 479	1 887	-	93 648
Wynik segmentu /zysk brutto ze sprzedaży/	17 178	452	(131)	1 345	-	18 844
Koszty sprzedaży	2 732	1 143	-	-	-	3 875
Koszty ogólnego zarządu	5 362	2 629	331	246	-	8 568
Wynik segmentu /zysk (strata) ze sprzedaży/	9 084	(3 320)	(462)	1 098	-	6 400
Aktywa segmentu sprawozdawczego	52 678	66 041	2 244	29 041	7 076	157 080

Segment konstrukcji stalowych odnotował w roku 2018 stratę na poziomie operacyjnym w wysokości 0,5 mln PLN (wobec straty segmentu w roku 2017 w wysokości ponad 3 mln PLN). W stosunku do roku poprzedniego zmieniła się struktura przychodów segmentu, w związku ze sprzedażą we wrześniu 2017 roku zakładu konstrukcji stalowych w Sępólnie Krajeński oraz połączeniu z MAKRUM Project Management Sp. z o.o. od grudnia 2017 roku oraz wyższymi przychodami związanymi z parkingami automatycznymi MODULO. Pomimo wyższej rentowności produkcji maszyn własnych pod marką MAKRUM niż w poprzednim roku na stratę segmentu wpłynął wynik na sprzedaży parkingów automatycznych. Perspektywy segmentu, są w ocenie Zarząd pozytywne - zmiana modelu funkcjonowania i związane z tym ograniczenie kosztów stałych oraz planowana wyższa sprzedaż i rentowność parkingów automatycznych.

UZGODNIENIE WYNIKÓW SEGMENTÓW OPERACYJNYCH Z WYNIKIEM JEDNOSTKI PRZED OPODATKOWANIEM	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
Wynik operacyjny segmentów	4 411	6 400
Pozostałe przychody nie przypisane do segmentów	6 944	5 903
Pozostałe koszty nie przypisane do segmentów	9 413	431
Zyski (straty) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	7 986	(574)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	9 928	11 299
Przychody finansowe	488	1 187
Koszty finansowe	(1 833)	(1 531)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	8 583	10 955
Aktywa segmentów		
Łącznie aktywa segmentów operacyjnych	128 501	150 004
Aktywa nie alokowane do segmentów	20 760	7 076

Przychody Spółki z umów z Klientami w podziale na regiony geograficzne oraz linie produktowe, wraz z uzgodnieniem do przychodów poszczególnych segmentów prezentuje poniższa tabela:

Projprzem Makum S.A.	Okres od 01.01 do 31.12.2018				
Segmenty	przetadunki	konstrukcje	budownictwo	pozostałe	Razem
Region					
Kraj	8 943	20 397	967	2 218	32 525
Zagranica, w tym kluczowe kraje:	67 571	16 481			84 052
- Niemcy	53 133	1 764			54 897
- Norwegia	-	3 428			3 428
Razem	76 514	36 878	967	2 218	116 577
Linia produktu					
<i>pomosty przetadunkowe</i>	52 837	-	-	-	52 837
<i>parkingi</i>	-	7 580	-	-	7 580
<i>uszczelnienia</i>	10 156	-	-	-	10 156
<i>termośluzы</i>	3 293	-	-	-	3 293
<i>maszyny i kruszarki Makrum</i>	-	29 298	-	-	29 298
<i>budownictwo przemysłowe</i>	-	-	967	-	967
<i>części i materiały</i>	10 228	-	-	-	10 228
<i>pozostałe</i>	-	-	-	2 218	2 218
Razem	76 514	36 878	967	2 218	116 577
Termin przekazania dóbr lub usługi					
<i>w określonym momencie</i>	76 514	-	-	2 218	78 732
<i>w miarę upływu czasu</i>	-	36 878	967	-	37 845
Razem	76 514	36 878	967	2 218	116 577

Projprzem Makum S.A.	Okres od 01.01 do 31.12.2017				
Segmenty	przetadunki	konstrukcje	budownictwo	pozostałe	Razem
Region					
Kraj	13 601	8 032	4 348	3 232	29 213
Zagranica, w tym kluczowe kraje:	54 570	28 709			83 279
- Niemcy	53 312	10 868			64 180
- Słowacja	-	10 815			10 815
Razem	68 171	36 741	4 348	3 232	112 492
Linia produktu					
<i>pomosty przetadunkowe</i>	48 377	-	-	-	48 377
<i>parkingi</i>	-	2 223	-	-	2 223
<i>uszczelnienia</i>	7 445	-	-	-	7 445
<i>termośluzы</i>	3 389	-	-	-	3 389
<i>konstrukcje stalowe</i>	-	31 479	-	-	31 479
<i>maszyny i kruszarki Makrum</i>	-	3 039	-	-	3 039
<i>budownictwo przemysłowe</i>	-	-	4 348	-	4 348
<i>części i materiały</i>	8 960	-	-	-	8 960
<i>pozostałe</i>	-	-	-	3 232	3 232
Razem	68 171	36 741	4 348	3 232	112 492
Termin przekazania dóbr lub usługi					
<i>w określonym momencie</i>	68 171	-	-	3 232	71 403
<i>w miarę upływu czasu</i>	-	36 741	4 348	-	41 089
Razem	68 171	36 741	4 348	3 232	112 492

Przychody Spółki w segmencie systemów przetadunkowych oraz pozostałe przychody rozpoznawane są w momencie czasu, przychody w segmencie konstrukcji stalowych oraz budownictwa przemysłowego rozpoznawane są w miarę upływu czasu proporcjonalnie do stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia związanego z danym kontraktem i korzyści przekazywanych klientowi.

Przychody z umów z klientami w kwocie 115.606 tys. PLN (111.331 tys. PLN za 2017 rok) są prezentowane w segmentach przeładunki, konstrukcje stalowe, budownictwo przemysłowe oraz w części w segmencie pozostałe. Kwota 971 tys. PLN (1.161 tys. PLN za 2017 rok) ujęta w segmencie pozostałe stanowi zgodnie z MSR 17 przychód z wynajmu nieruchomości.

13. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Zarząd spółki PROJPRZEM MAKRUM S.A. z siedzibą w Bydgoszczy ("Spółka"), poinformował, że zgodnie z podjętą przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki w dniu 29.05.2018 roku uchwały w sprawie wypłaty dywidendy oraz określenia daty nabycia prawa do dywidendy i terminu jej wypłaty postanowiono dokonać wypłaty dywidendy z zysku Spółki za rok 2017 w łącznej kwocie 6.580.987,60 zł. Pozostałą część z zysku przeznaczyć na kapitał zapasowy Spółki. Dzień nabycia prawa do dywidendy oraz termin jej wypłaty zostały opublikowane w raporcie bieżącym nr 8 z dnia 29.05.2018 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 12 września 2018 roku.

Ponadto Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło w dniu 29.05.2018 roku uchwałę o pokryciu straty netto w kwocie 4.645 tys. zł za 2016 rok z kapitału rezerwowego Spółki oraz przeniesieniu kwoty 2.000 tys. zł z kapitału rezerwowego na kapitał zapasowy.

Zarząd będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu i Radzie Nadzorczej przeznaczenie na dywidendę około 50% zysku netto Spółki za rok 2018.

14. Przychody i koszty

Przychody operacyjne

W okresie od stycznia do grudnia 2018 roku Spółka kontynuowała działalność w segmentach, w których realizowana była sprzedaż w okresach wcześniejszych. Wartość przychodów operacyjnych w tym okresie wyniosła 116.577 tys. PLN. W stosunku do analogicznego okresu 2017 roku wartość ta wzrosła o 4.085 tys. PLN tj. o 3,6%. Związane jest to ze wzrostem portfela zamówień produkowanych wyrobów głównie w segmencie systemów przeładunkowych, a także istotną sprzedażą systemów parkingowych. W segmencie konstrukcji stalowych zmianie uległa jedynie struktura przychodów tj. przychody w okresie porównawczym zakończonym 31.12.2017 roku były realizowane przez Zakład w Sępólnie Krajeńskim (przychody były realizowane przez zakład do dnia 30.09.2017 roku, z którym to dniem został zbyty). Od 01.12.2017 roku do struktury przychodów w segmencie konstrukcji stalowych doszła sprzedaż realizowana przez przejętą spółkę Makrum Project Management Sp. z o.o.

Koszty operacyjne

Koszty własne sprzedaży w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku osiągnęły poziom 96.663 tys. PLN. W stosunku do analogicznego okresu 2017 roku wartość wzrosła o 3.015 tys. PLN tj. o 3,2%. W stosunku do osiągniętych przychodów Emitent utrzymuje koszty własne sprzedaży na podobnym poziomie co w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku osiągnęły poziom 3.853 tys. PLN. W stosunku do analogicznego okresu 2017 roku wartość ta jest zbliżona do poziomu z roku poprzedniego.

Koszty ogólnego Zarządu

Koszty ogólnego Zarządu w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku osiągnęły poziom 11.650 tys. PLN.

W stosunku do analogicznego okresu 2017 roku wartość ta wzrosła o 3.082 tys. PLN.

Wzrost kosztów ogólnego zarządu wynika głównie z przeprowadzonego w grudniu 2017 połączenia z MAKRUM Project Management Sp. z o.o.

Pozostałe przychody operacyjne

Wartość pozostałych przychodów operacyjnych w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku wyniosła 6.944 tys. PLN. Na wzrost przychodów w tym obszarze wpływ miała dodatnia wycena nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 4.980 tys. PLN oraz odwrócone rezerwy na pozostałe koszty prawne w kwocie 1.107 tys. PLN (rezerwa dotyczyła ryzyka związanego z ewentualnymi błędami w naliczeniu składem na ubezpieczenie społeczne), otrzymane kary i odszkodowania w kwocie 661 tys. PLN, które w głównej mierze dotyczyły obciążeń z tytułu opóźnień.

Pozostałe przychody operacyjne	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017
Zysk ze zbycia nieruchomości inwestycyjnych	30	-
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych	-	16
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej per saldo	4 980	43
Rozwiązanie rezerw	1 107	233
Otrzymane kary i odszkodowania	661	95
Różnice inwentaryzacyjne per saldo	11	424
Zysk z tytułu zakończonych umów leasingowych	150	486
Zysk ze sprzedaży ZCP w Sępolnie Krajeńskim	-	4 588
Inne przychody	5	18
Razem przychody	6 944	5 903

Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku osiągnęły poziom 9.413 tys. PLN i głównie dotyczyły dokonanych wycen aktualizujących maszyny zaklasyfikowane jako aktywa trwałe dostępne do sprzedaży do planowanej ceny transakcji w kwocie 4.178 tys. PLN, co szerzej opisano w nocie 20. Na pozycję pozostałych kosztów operacyjnych wpływ miał również dokonany przez Zarząd test na utratę wartości udziałów w spółce zależnej, w wyniku którego dokonano odpisu wartości udziałów w kwocie 4.900 tys. PLN, co szerzej opisano w nocie 23.

Pozostałe koszty operacyjne	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017
Wycena aktywa trwałego przeklasyfikowanego do dostępnego do sprzedaży, do wartości planowanej ceny transakcji	4 178	-
Zapłacone odprawy	-	127
Zapłacone kary i odszkodowania	75	60
Aktualizacja wartości udziałów w spółce zależnej	4 900	-
Darowizny	43	-
Inne koszty	217	244
Razem koszty	9 413	431

Przychody finansowe	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017
Przychody z tytułu odsetek	240	285
Zysk ze sprzedaży udziałów spółki zależnej	-	331
Dodatnie różnice kursowe	116	-
Zysk z realizacji instrumentów finansowych per saldo	2	350
Dyskonto zobowiązań per saldo	-	70
Poręczenia	129	98
Pozostałe	1	53
Razem przychody	488	1 186

Koszty finansowe	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017
Odsetki od leasingu	140	68
Odsetki bankowe	523	212
Odsetki pozostałe	97	51
Strata z realizacji instrumentów finansowych	501	-
Prowizja, gwarancje i opłaty bankowe	390	245
Różnice kursowe per saldo	-	874
Poręczenia	182	-
Aktualizacja wartości inwestycji w jednostce zależnej	-	31
Pozostałe	-	50
Razem koszty	1 833	1 531

Koszty w układzie rodzajowym

Koszty w układzie rodzajowym	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017
Amortyzacja	2 839	2 671
- amortyzacja środków trwałych	2 403	2 000
- amortyzacja WNiP	436	671
Świadczenia pracownicze	19 527	17 879
Zużycie materiałów i energii	65 848	53 932
Usługi obce w tym:	31 982	28 678
- usługi obróbki obcej	15 805	16 610
- usługi transportu	5 069	5 323
- usługi doradcze	1 440	864
- reklamacje	722	720
- pozostałe usługi	8 946	5 161
Podatki i opłaty	811	1 074
Pozostałe koszty rodzajowe	488	499
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	3 009	1 358
Koszty według rodzaju razem	124 504	106 091
Zmiana stanu produktów, produkcji w toku (+/-)	(12 337)	7 203
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	96 663	93 648
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	3 853	3 875
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	11 650	8 568
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby (-)	-	-
Koszt własny sprzedaży, koszty sprzedaży oraz koszty ogólnego zarządu	112 166	106 091

Przychody z umów z klientami

Przychody z tytułu umów z klientami zgodnie z MSSF 15 zostały zaprezentowane w nocie nr 12.

15. Zmiany w umowach

PRZYCHODY, KOSZTY, NALEŻNOCI ORAZ ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UMÓW

	31.12.2018	31.12.2017
Koszty umowy poniesione do dnia bilansowego	15 562	11 569
Zyski narastająco ujęte do dnia bilansowego (+)	3 002	1 251
Straty narastająco ujęte do dnia bilansowego (-)	(305)	(112)
Przychody z umowy narastająco ujęte do dnia bilansowego	18 259	13 686
Kwoty zafakturowane do dnia bilansowego (faktury częściowe)	8 667	5 042
Rozliczenie z tytułu umów na dzień bilansowy (per saldo), w tym:	9 592	8 644
<i>aktywa z tytułu umów w tym:</i>	<i>9 813</i>	<i>8 644</i>
<i>odpis aktualizujący aktywa z tytułu umów</i>	<i>(102)</i>	<i>-</i>
aktywa z tytułu umów	9 711	8 644
zobowiązania z tytułu umów	3 819	-

Aktywa z tytułu umowy obejmują przede wszystkim przekazane dobra lub usługi klientowi, przed dokonaniem przez klienta zapłaty wynagrodzenia lub przed terminem wymagalności, z wyłączeniem wszelkich kwot przedstawionych jako należności. W roku zakończonym 31 grudnia 2018 roku Spółka ujęła stratę z tytułu utraty wartości składnika aktywów z tytułu umowy w wysokości 102 tysiące PLN.

Zobowiązania z tytułu umowy obejmują przede wszystkim zaliczki otrzymane od klientów, bez kosztów odsetek od otrzymanych zaliczek.

W 2018 roku nie zostały ujęte przychody z tytułu umów z klientami, dla których zobowiązania do wykonania świadczenia zostały spełnione w poprzednich okresach sprawozdawczych.

W trakcie 2018 roku nie wystąpiły korekty przychodów, które miałyby wpływ na aktywa lub zobowiązania z tytułu umów z klientami, a które wynikałyby ze zmiany sposobu pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania lub ze zmiany umowy.

SZACOWANE WYNIKI Z OTWARTYCH UMÓW

	31.12.2018	31.12.2017
Kwota przychodów z usług budowlanych początkowo ustalona w umowie	23 041	26 160
Zmiana przychodów z umowy	-	-
Łączna kwota przychodów z umowy	23 041	26 160
Koszty umowy poniesione do dnia bilansowego	15 562	11 569
Koszty pozostające do realizacji umowy	3 979	10 412
Szacunkowe łączne koszty umowy	19 541	21 981
Szacunkowe łączne wyniki z umów o usługę budowlaną, w tym:	3 499	4 179
zyski	3 813	4 291
straty (-)	(314)	(112)

16. Podatek dochodowy

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za kwartał zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

PODATEK DOCHODOWY	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
Wynik przed opodatkowaniem	8 583	10 955
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Podatek dochodowy wg ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce	1 631	2 081
Koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania przychodów dotyczące aktualizacji udziałów w spółce zależnej	931	1 174
Koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania	318	53
Korekty obciążenia podatkowego za poprzednie okresy	-	(210)
Przychody nie podlegające opodatkowaniu związane z odwróceniem odpisów aktualizujących wartość należności od spółki zależnej(-)	(1 461)	-
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszący 16,53% (na dzień 31.12.2017 roku: 28,28%)	1 419	3 098
Zastosowana efektywna stawka podatkowa	16,53%	28,28%

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Zmiany z tytułu odroczonego podatku dochodowego w okresie objętym sprawozdaniem przedstawiają się następująco:

ODROCZONY PODATEK DOCHODOWY	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)
Saldo na początek okresu:		
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 749	1 751
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 756	1 629
Podatek odroczony per saldo na początek okresu	(1 007)	122
Zmiana stanu w okresie wpływająca na:		
Rachunek zysków i strat (+/-)	(375)	(1 129)
Inne całkowite dochody (+/-)	-	-
Podatek odroczony per saldo na koniec okresu, w tym:	(1 382)	(1 007)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 135	3 749
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 517	4 756

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z następujących pozycji:

TYTUŁY RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH	Saldo na początek okresu	Zmiana stanu		Saldo na koniec okresu
		rachunek zysków i strat	rozliczenie połączenia	
Stan na 31.12.2018				
<i>Aktywa:</i>				
Różnica między wartością bilansową a podatkową wartości niematerialnych i prawnych	948	(570)		378
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	386	3		389
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową udziałów	-	-		-
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	130	64		194
Kontrakty długoterminowe	1 448	170		1 618
Od rezerw bilansowych	693	(222)		471
Od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań	31	(31)		-
Pozostałe	114	(29)		85
Razem	3 749	(615)	-	3 135

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z następujących pozycji:

TYTUŁY RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH	Saldo na początek okresu	Zmiana stanu		Saldo na koniec okresu
		rachunek zysków i strat	rozliczenie połączenia	
Stan na 31.12.2018				
<i>Rezerwa:</i>				
Przeszacowanie nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej (wycenianych przez rachunek zysków i strat)	228	935		1 163
Przeszacowanie nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej (wycenianych przez inne dochody całkowite)	730	(730)		-
Różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów trwałych i znaku towarowego	324	419		743
Kontrakty długoterminowe	1 665	158		1 823
Od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością należności	130	(130)		-
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań leasingowych oraz środków trwałych w leasingu	1 429	(743)		686
Pozostałe	250	(148)		102
Razem	4 756	(239)	-	4 517

17. Rzeczowe aktywa trwałe

ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ RZECZOWYCH ATYWÓW TRWAŁYCH	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2018	386	11 675	14 644	817	513	474	28 509
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	-	12	236	161	31	1 210	1 650
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	-	-	(52)	-	-	(318)	(370)
Amortyzacja (-)	-	(569)	(1 456)	(254)	(124)	-	(2 403)
Reklasyfikacja do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	-	-	(5 567)	-	-	(703)	(6 270)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018	386	11 118	7 805	724	420	663	21 116
ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ RZECZOWYCH ATYWÓW TRWAŁYCH	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2017	430	14 990	5 090	556	271	7 385	28 722
Nabycie przez połączenie jednostek gospodarczych	-	-	10 930	70	312	-	11 312
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	-	5 402	2 347	686	119	(6 911)	1 643
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	-	-	(5)	(26)	(3)	-	(34)
Amortyzacja (-)	-	(720)	(864)	(278)	(139)	-	(2 000)
Reklasyfikacja do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	(44)	(7 997)	(2 855)	(192)	(47)	-	(11 134)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017	386	11 675	14 644	817	513	474	28 510

Zmiany wartości w omawianym okresie

W okresie objętym sprawozdaniem zakończonym 31 grudnia 2018 roku, wartość rzeczowych aktywów trwałych wyniosła 21.116 tys. PLN. Wartość w kwocie -5.567 tys. PLN dotyczy maszyn zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży. Reklasyfikacja jednej pary wytaczaro-wiertarek CNC wynika z definitywnie wdrożonej pod koniec 2018 roku zmiany modelu funkcjonowania w zakresie produkcji maszyn i urządzeń MAKRUM. Zmiana modelu polega na przejściu na model projektowo-inżynierski i produkcji maszyn głównie w oparciu na podwykonawcach. Zarząd Spółki zdecydował, iż druga para maszyn CNC będzie nadal wykorzystywana w okresie przejściowym i nie zdecydował o jej reklasyfikacji. Spółce przysługuje prawo do żądania od Jednostki Dominującej odkupienia tej maszyny po cenie uzgodnionej w porozumieniu.

Spadek wartości środków trwałych był również związany amortyzacją, która wyniosła łącznie 2.403 tys. PLN.

Odpisy z tytułu utraty wartości

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku Spółka nie dokonała odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych.

ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ RZECZOWYCH ATYWÓW TRWAŁYCH	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Stan na 31.12.2018							
Wartość bilansowa brutto	1 527	17 095	12 983	1 925	2 279	7 865	43 674
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	(1 141)	(5 977)	(5 179)	(1 202)	(1 859)	(7 202)	(22 559)
Wartość bilansowa netto	386	11 118	7 805	724	420	663	21 116
Stan na 31.12.2017							
Wartość bilansowa brutto	430	20 392	18 367	1 313	703	7 865	49 070
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	(44)	(8 717)	(3 723)	(496)	(189)	(7 391)	(20 560)
Wartość bilansowa netto	386	11 675	14 644	817	514	474	28 510

18. Aktywa niematerialne i Wartość Firmy

AKTYWA NIEMATERIALNE	Znaki towarowe	KNOW HOW	Oprogramowanie komputerowe	Razem
Stan na 31.12.2018				
Wartość bilansowa netto	1 705	1 233	387	3 325
Amortyzacja	-	(245)	(191)	(436)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2018	1 705	988	196	2 889
Stan na 31.12.2017				
Wartość bilansowa netto	-	-	1 008	1 008
Nabycie przez połączenie jednostek gospodarczych	1 705	1 233	50	2 988
Amortyzacja	-	-	(671)	(671)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2017	1 705	1 233	387	3 325

ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH	Znaki towarowe	KNOW HOW	Oprogramowanie komputerowe	Razem
Stan na 31.12.2018				
Wartość bilansowa brutto	1 705	1 233	2 702	5 640
Zwiększenie z tytułu połączenia	-	-	-	-
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	-	(245)	(2 506)	(2 751)
Wartość bilansowa netto	1 705	988	196	2 889
Stan na 31.12.2017				
Wartość bilansowa brutto	-	-	2 702	2 702
Zwiększenie z tytułu połączenia	1 705	1 233	50	2 988
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	-	-	(2 365)	(2 365)
Wartość bilansowa netto	1 705	1 233	387	3 325

Oszacowana przez rzeczoznawcę majątkowego wartość znaku MAKRUM wynosiła 1.705 tys. PLN, natomiast wartość know-how 1.233 tys. PLN pomniejszona o odpisy umorzeniowe w kwocie 245 tys. PLN wyniosła 988 tys. PLN.

W 2018 roku amortyzacja aktywów niematerialnych wyniosła 436 tys. PLN i była związana głównie z amortyzacją oprogramowania komputerowego (program IFS).

WARTOŚĆ FIRMY

	31.12.2018	31.12.2017
Wartość Firmy	28 620	28 620

Spółka, w związku z nabyciem w dniu 23 marca 2017 roku 100 % udziałów w Spółce MAKRUM Project Management Sp. z o.o. oraz dokonaniem w dniu 1 grudnia 2017 roku połączeniem w trybie art. 492 § 1 pkt1) ksh, art. 515 § 1ksh w związku z art. 516 § ksh poprzez przeniesienie całego majątku przejmowanej Spółki MAKRUM Project Management Sp. z o.o, rozpoznała wartość firmy w wysokości 28.6 mln PLN.

Prezentowana wartość firmy wynika z prognozowanych synergii wynikających z połączenia MAKRUM Project Management Sp. z o.o. ze Spółką oraz stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (środków trwałych i aktywów niematerialnych i prawnych, aktywów obrotowych oraz przejętych zobowiązań) przejętej jednostki. Wartość firmy została alokowana do ośrodków generujących przepływy pieniężne i jest przypisana do segmentu konstrukcje stalowe.

Zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości, wartość firmy nie podlega amortyzacji, a Spółka przeprowadziła test na utratę wartości.

Test na utratę wartości

Podstawą testu są przygotowane przez Spółkę prognozy na lata 2019-2023 zdyskontowanych przyszłych przepływów finansowych związanych z nabytym przedsiębiorstwem oparte na profesjonalnym osądzie Zarządu oraz analizie potencjalnego popytu na oferowane produkty, aktualnego portfela zamówień, zmienności warunków rynkowych oraz trendów koniunkturalnych związanych z produkowanymi urządzeniami.

Prognozy obejmują przepływy z działalności kontynuowanej przejętego podmiotu oferowane pod marką MAKRUM oraz przepływy związane z automatycznymi systemami parkingowymi oferowanymi pod marką MODULO.

W teście założono średnioroczną stopę wzrostu CAGR (Compound Annual Growth Rate) na poziomie 9,43%, na co składa się głównie prognozowany wzrost przychodów z parkingów automatycznych wsparty efektem niskiej bazy. Prognoza została wsparta analizą potencjalnego popytu na oferowane produkty w wybranych segmentach odbiorców, analizą podmiotów konkurencyjnych oraz dynamicznie rosnącym portfelem zamówień.

Dla testu przyjęto następujące założenia:

- Zastosowano model zdyskontowanych przepływów pieniężnych oparty na szczegółowej prognozie na lata 2019-2023 przepływów pieniężnych związanych z nabytym przedsiębiorstwem opracowanej przez Spółkę,
- Dla oszacowania wartości rezydualnej biznesu nabytego przedsiębiorstwa założono 1,9 % stopę wzrostu po okresie szczegółowej prognozy,
- Stopa dyskontowa została oszacowana na podstawie średnioważonego kosztu kapitału i jest zgodna z modelem WACC (Weighted Average Cost of Capital),
- Koszt kapitału własnego został wyznaczony na podstawie oczekiwanej stopy zwrotu portfela zgodnie z modelem CAMP (Capital Assets Pricing Model) przy założeniu:
 - o Stopę wolną od ryzyka przyjęto na poziomie 2,80%, co odpowiada rentowności 10 letnich obligacji skarbowych,
 - o Premię za ryzyko w całym okresie prognozy przyjęto na poziomie 6.78%, a wskaźnik beta na poziomie 1,01 bazując w obu przypadkach na publikacjach A.Damodorana,
- Koszt kapitału obcego przyjęto na poziomie stopy wolnej od ryzyka powiększonej o marżę 1,7%,
- Przyjęto założenie, iż w perspektywie długoterminowej struktura finansowania będzie oparta w 77% o kapitał własny, a w 23% o kapitał obcy,
- Dla powyższych założeń średni wazony koszt kapitału WACC wynosi 9.71%

Analiza wrażliwości szacowanej wartości ośrodka generującego przepływy pieniężne

zmiana WACC	Zmiana stopy wzrostu FCF po okresie szczegółowej prognozy				
	-1.00%	-0.50%	0.00%	0.50%	1.00%
-1.00%	45 435	47 719	50 338	53 373	56 930
-0.50%	42 728	44 701	46 944	49 516	52 496
0.00%	40 328	44 330	43 983	46 186	48 712
0.50%	38 185	39 691	41 378	43 281	45 445
1.00%	36 260	37 589	39 068	40 725	42 594

Na podstawie uzyskanych wyników testu Spółka uznała, iż szacowana wartość użytkowa nabytego przedsiębiorstwa MAKRUM Project Management Sp. z o.o. jest wyższa od sumy zaangażowanych aktywów o wartości 38.380 tys. PLN, obejmujących wartość firmy, znak towarowy, aktywa trwałe oraz aktywa obrotowe netto.

19. Nieruchomości inwestycyjne

Wartość nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 16.571 tys. PLN.

W dniu 10 sierpnia 2018 roku dokonano sprzedaży części nieruchomości przy ulicy Bydgoskich Olimpijczyków o wartości 3.277 tys. PLN. W wyniku tej sprzedaży Spółka odnotowała zysk w kwocie 27 tys. zł. W dniu 14 grudnia 2018 roku Emitent dokonał sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej przy ulicy Bernardyńskiej o wartości 7.186 (należność główna stanowiła kwotę 7.006 tys. PLN wartość sprzedaży stanowiły również nakłady inwestycyjne w kwocie 180 tys. PLN).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Zarząd dokonał wyceny nieruchomości inwestycyjnych. Analizie poddano porównywalne ceny transakcyjne gruntów o podobnej lokalizacji i potencjale co pozwoliło w oparciu o ocenę rzeczoznawcy przeszacować wartość o kwotę (+) 4.177 tys PLN. Zmiana wartości nieruchomości inwestycyjnych oprócz dokonanych przez Zarząd wycen wynikała również z nakładów inwestycyjnych w kwocie 703 tys. PLN.

Przeznaczeniem nieruchomości gruntowych jest osiągnięcie przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze wzrostem wartości tych aktywów i przeznaczenie ich na sprzedaż.

Przy wycenie do wartości godziwej wg metody porównawczej uwzględnia się takie cechy danej działki jak: położenie i ekspozycja, sąsiedztwo, infrastruktura techniczna, dostęp komunikacyjny, wielkość, kształt i status planistyczny i nadaje się im odpowiednie wagi.

Opis metod wyceny oraz kluczowych danych wejściowych użytych do wyceny nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej:

Nieruchomości inwestycyjne na dzień 31.12.2018 roku	wartość w tys. PLN	Metoda wyceny	Istotne nieobserwowalne dane wejściowe	Przedział (średnia ważona)
Bydgoszcz, ul. Bydgoskich Olimpijczyków, 40.320 m ²	16 571	Podjęcie porównawcze, metoda porównywania parami	Ceny transakcyjne nieruchomości o podobnej lokalizacji i potencjale	od 316 PLN/m ² do 500 PLN/m ²
RAZEM w tys. PLN		16 571		

Nieruchomości inwestycyjne na dzień 31.12.2017 roku	wartość w tys. PLN	Metoda wyceny	Istotne nieobserwowalne dane wejściowe	Przedział (średnia ważona)
Biurowiec, ul. Bernardyńska, Bydgoszcz, 1.247 m ²	7 021	Podjęcie dochodowe, metoda inwestycyjna, technika kapitalizacji prostej doходу netto	Dochód operacyjny netto Stopa dyskontowa	631,9 tys. PLN 9,00%
Bydgoszcz, ul. Bydgoskich Olimpijczyków, 51.793 m ²	15 017	Podjęcie porównawcze, metoda porównywania parami	Ceny transakcyjne nieruchomości o podobnej lokalizacji i potencjale	od 244 PLN/m ² do 346 PLN/m ²
RAZEM w tys. PLN		22 038		

Poniżej zaprezentowano podział przychodów ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych oraz wpływy netto z tytułu dokonanych sprzedaży

Wyszczególnienie	Przychody netto w tys. PLN	Wpływy netto w tys. PLN
Nieruchomość przy ulicy Kieleckiej	1 080	1 080
Nieruchomość przy ulicy Bydgoskich Olimpijczyków	3 277	3 277
Nieruchomość przy ulicy Bernardyńskiej wraz z nakładami	7 186	570
RAZEM	11 543	4 927

W okresie od 01.01.2018 roku do dnia 31.12.2018 roku przychody z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych wyniosły 971 tys. PLN. Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych w okresie zakończonym 31 grudnia 2018 roku wyniosły 591 tys. PLN.

20. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiły aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży.

ZMIANY W AKTYWACH TRWAŁYCH ZAKLASYFIKOWANYCH JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY

	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe na dzień 01.01.2018	1 077	-
Rzeczowe aktywa trwałe zaklasyfikowane w okresie	5 567	11 134
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych zaklasyfikowanych do sprzedaży	-	(11 134)
Aktualizacja rzeczowych aktywów trwałych zaklasyfikowane do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(4 179)	-
Nieruchomości inwestycyjne zaklasyfikowane w okresie	10 347	3 953
Wycena nieruchomości inwestycyjnych zaklasyfikowanych do sprzedaży	803	(123)
Nieruchomości inwestycyjne sprzedane w okresie	(11 339)	(2 753)
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 276	1 077

W powyższej tabeli zaprezentowano pozycje bilansowe, które zostały zaklasyfikowane do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Ostateczna cena sprzedaży za nieruchomość przy ulicy Kieleckiej w Bydgoszczy, która była ujęta w ramach aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na 31 grudnia 2017 roku w wartości 1.077 tys. PLN, wynosiła 1.080 tys. PLN.

W dniu 6 marca 2018 roku Zarząd Spółki podpisał przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej zlokalizowanej przy ulicy Kieleckiej w Bydgoszczy. Sprzedaż nieruchomości nastąpiła w dniu 26 kwietnia 2018 roku, w wyniku podpisanego w tym dniu aktu notarialnego na sprzedaż w/w nieruchomości.

W dniu 10 sierpnia 2018 roku Spółka dokonała sprzedaży części nieruchomości inwestycyjnej gruntowej przy ul. Bydgoskich Olimpijczyków o powierzchni ok. 0,79 ha wraz z udziałem w gruntach obejmujących drogi wewnętrzne spółce celowej z Grupy Kapitałowej Immobile SA w celu realizacji projektu deweloperskiego. Wartość ceny sprzedaży strony ustaliły na kwotę netto 3.277 tys. PLN. Cena ta obejmowała sprzedaż trzech działek przeznaczonych pod budowę budynków mieszkalnych oraz udziału prawa własności (na poziomie ok 30%) dwóch z trzech działek obejmujących drogi wewnętrzne. Wartość pozostałych na saldzie udziałów prawa własności wynosi 888 tys. PLN.

W dniu 14 grudnia 2018 roku Spółka dokonała sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej przy ulicy Bernardyńskiej w Bydgoszczy. Sprzedaż nieruchomości nastąpiła na rzecz spółki zależnej. Cena sprzedaży została ustalona na poziomie 7.186 tys. PLN netto.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku Spółka dokonała aktualizacji wartości maszyny przemysłowej, która została zaklasyfikowana jako aktywo trwałe przeznaczone do sprzedaży, co zostało szerzej opisane w nocie 17. Aktualizacja związana była z ustaleniem wartości ceny po której maszyna zostanie sprzedana, Spółka zawarła umowę na sprzedaż tej maszyny. Wstępną cenę sprzedaży ustalono na poziomie 1.246 tys. PLN. Sprzedaż ma nastąpić w I kwartale 2019 roku.

21. Zapasy

W sprawozdaniu finansowym Spółki ujęte są następujące pozycje zapasów:

<i>Zapasy</i>	31.12.2018	31.12.2017
Materiały	12 436	8 437
Półprodukty i produkcja w toku	3 335	1 571
Wyroby gotowe	8 891	4 416
Towary	164	879
Zaliczki na dostawy	1 099	152
Wartość bilansowa zapasów razem	25 925	15 455
<i>Odpisy aktualizujące wartość zapasów</i>	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	687	1 641
Odpisy ujęte jako koszt w okresie	641	267
Odpisy odwrócone w okresie (-)	(28)	(1 221)
Odpisy odwrócone w okresie w związku ze sprzedażą (-) - dotyczy towarów deweloperskich	(279)	-
Stan na koniec okresu	1 021	687

Odpisy aktualizujące wartość zapasów obciążały koszt własny sprzedanych produktów. Kwota odwróconych odpisów również została ujęta w koszcie własnym sprzedanych produktów (per saldo).

W roku zakończonym 31 grudnia 2018 roku Spółka dokonała odpisu aktualizującego wartości zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania w kwocie 641 tys. zł PLN. Kwota 279 tys. PLN dotyczy odwrócenia odpisu w związku ze sprzedażą towarów deweloperskich (miejsca postojowe, lokale użytkowe).

W dniu 14 września 2017 roku Spółka podpisała aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym zmieniający zabezpieczenie Banku. Spółka w tym dniu m.in. ustanowiła zastaw rejestrowy na zapasach materiałów zlokalizowanych w Zakładzie Produkcyjnym w Koronowie o wartości 5.000 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zabezpieczenie to nie uległo zmianie.

22. Należności i pożyczki

NALEŻNOŚCI I POŻYCZKI	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)
Aktywa długoterminowe:		
Pozostałe należności długoterminowe	1 013	1 347
Należności długoterminowe	1 013	1 347
Aktywa krótkoterminowe:		
Aktywa z tytułu umów	9 711	8 644
Należności z tytułu dostaw i usług	22 781	36 368
Kaucje, kwoty zatrzymane:	402	3 060
Pozostałe należności krótkoterminowe z tytułu sprzedaży udziałów spółki zależnej	631	631
Pożyczki	4 728	2 503
Należności i pożyczki krótkoterminowe	28 542	42 562
Należności i pożyczki, w tym:	29 555	43 909
Należności razem	22 781	36 368
Pożyczki	4 728	2 503
Aktywa z tytułu umów razem	9 711	8 644

Powyższa tabela zawiera wartość pożyczek udzielonych wraz z naliczonymi odsetkami wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku oraz wartość należności krótko i długoterminowych. Pożyczki w kwocie 4.728 tys. PLN stanowią głównie saldo pożyczek udzielonych spółkom powiązanym. Pozostałe należności krótkoterminowe w kwocie 631 tys. PLN stanowią należność od podmiotu powiązanego za sprzedaż udziałów spółki zależnej. Wartość 1.013 tys. PLN dotyczy zatrzymanych kaucji długoterminowych.

Oprocentowanie	Waluta	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa
		w tys. PLN	w tys. PLN
Stan na 31.12.2018			
WIBOR1M+3%	PLN	1 359	1 359
WIBOR1M+6%	PLN	3 369	3 369
Pożyczki razem wg stanu na dzień 31.12.2018		4 728	4 728
Stan na 31.12.2017			
WIBOR1M+3%	PLN	2 503	2 503
Pożyczki razem wg stanu na dzień 31.12.2017		2 503	2 503

ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ POŻYCZEK	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017
Wartość brutto		
Saldo na początek okresu	3 761	3 812
Kwota pożyczek udzielonych w okresie	7 276	16 482
Kwota pożyczek przejętych w wyniku połączenia	-	2 397
Odsetki naliczone efektywną stopą procentową	199	297
Splata pożyczek wraz z odsetkami (-)	(6 439)	(10 157)
Różnica kursowa z przeliczenia pożyczki walutowej	5	-
Wyłączenie w związku z połączeniem	-	(9 070)
Wartość brutto na koniec okresu	4 802	3 761
Odpisy z tytułu utraty wartości		
Saldo na początek okresu:	1 258	804
Odpisy pożyczek w ciągu roku	164	-
Odwrocenie odpisu pożyczek w ciągu roku	(1 299)	-
Odpisy odsetek przejęte w wyniku połączenia	-	430
Odpisy odsetek od pożyczek w ciągu roku	9	-
Odwrocenie odpisu odsetek od pożyczek w ciągu roku	(58)	24
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	74	1 258
Wartość bilansowa na koniec okresu	4 728	2 503

Spółka w okresie objętym sprawozdaniem udzieliła pożyczek w wartości 7.276 tys. PLN. Ponadto otrzymała spłaty udzielonych pożyczek wraz z odsetkami w wysokości 6.439 tys. PLN.

W okresie od stycznia do grudnia 2018 roku Spółka dokonała odwrócenia odpisów od pożyczek oraz doliczonych odsetek udzielonych podmiotom zależnym w latach poprzednich. Ponadto Spółka dokonała odpisu pożyczki do podmiotu zagranicznego w kwocie 74 tys. PLN w związku z zaprzestaniem inwestycji w Rumunii.

22.1. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG ORAZ POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)
<i>Aktywa finansowe:</i>		
Należności z tytułu dostaw i usług	28 955	49 240
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług (-)	(6 174)	(13 619)
Należności z tytułu dostaw i usług netto	22 781	35 621
Należności ze sprzedaży aktywów trwałych	-	-
Pozostałe należności - bankowe kaucje zabezpieczające	-	-
Kwoty zatrzymane (kaucje) z tytułu umów o usługę budowlaną	402	3 060
Pozostałe należności finansowe	631	631
Pozostałe należności finansowe netto	1 033	3 691
Należności finansowe	23 814	39 312
<i>Aktywa niefinansowe:</i>		
Należności z tytułu podatków i innych świadczeń	-	747
Należności niefinansowe	-	747
Należności krótkoterminowe razem	23 814	40 059

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-75 dniowy termin płatności.

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym należności właściwym dla należności handlowych Spółki.

Na dzień bilansowy wartość odpisanych należności Spółki wynosiła 6.174 tys. PLN. Zmiany w odpisach aktualizujących należności zaprezentowano w poniższej tabeli. Poza należnościami handlowymi, należności Spółki tworzyły również kwoty kaucji zatrzymanych o wartości 1.013 tys. PLN oraz wartość należności od podmiotu zależnego za sprzedaż udziałów w kwocie 631 tys. PLN

Wysoka wartość odpisu aktualizującego należności wykazana na początek okresu wynika głównie z odpisów dokonanych w latach ubiegłych. Znaczna zmiana wartości odpisu na dzień 31 grudnia 2018 roku w porównaniu z 31 grudnia 2017 roku wynika z odwrócenia odpisu w kwocie 7.209 tys. PLN w związku z zapłatą dokonaną przez spółkę zależną oraz odwrócenia odpisu w kwocie 481 tys. PLN w związku z dokonaną zapłatą przez pozostałe podmioty. Na wartość odpisów w prezentowanym okresie miał również skutek zmian polityki rachunkowości zgodnie z obowiązującym MSSF 9 w wyniku, którego dokonano odwrócenia odpisu w kwocie 185 tys. PLN. Poza tym Spółka utworzyła nowy odpis na kwotę 430 tys. zł.

Spółka dokonała oceny należności ze względu na utratę ich wartości zgodnie ze stosowaną polityką rachunkowości. W ramach wdrożenia MSSF 9 w sprawozdaniu z całkowitych dochodów została wyodrębniona pozycja: straty (zyski) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Pozycja ta obejmuje zmiany w ciągu roku dokonane na odpisach aktualizujących należności oraz pożyczki.

Zmiany odpisów aktualizujących wartość należności w okresie objętym sprawozdaniem finansowym prezentuje poniższa tabela:

<i>Odpisy aktualizujące wartość należności</i>	za okres 31.12.2018	za okres 31.12.2017 (przekształcone)
Stan na początek okresu	13 619	12 306
Odpisy ujęte jako koszt w okresie	430	2 134
Odpisy należności z tytułu dostaw i usług odwrócone, ujęte jako przychód w okresie (-)	(7 875)	(1 763)
Inne zmiany odpis przejęty od spółki przejętej	-	233
Wartość bilansowa należności razem	6 174	13 619

23. Inwestycje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i współzależnych

Nabycie jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych

W dniu 31 lipca 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki zależnej PROMStahl Polska Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego. Zgodnie z tą uchwałą PROJPRZEM MAKRUM S.A. dokonała podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 3.530 tys. PLN do kwoty 4.105 tys. PLN tj. o wartość 575 tys. PLN poprzez zwiększenie ilości udziałów z 35.300 do 41.050 to jest poprzez utworzenie nowych 5.750 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. Wszystkie udziały objął dotychczasowy jedyny wspólnik PROJPRZEM MAKRUM SA. Pokrycie udziałów nastąpiło wkładem pieniężnym w kwocie 11.500 tys. PLN. Różnica między ceną nabycia wszystkich nowych udziałów, a ich wartością nominalną, w wysokości 10.925 tys. PLN stanowi agio, które zostało przekazane na kapitał zapasowy. Środki uzyskane z dokapitalizowania spółka zależna przeznaczyła na uregulowanie zaległych zobowiązań wobec PROJPRZEM MAKRUM S.A. Jednocześnie Spółka dokonała aktualizacji wartości posiadanych udziałów w spółce zależnej w wyniku czego dokonano odpisu w kwocie 4.900 tys. PLN.

W omawianym okresie Spółka spłaciła 955 tys. PLN zobowiązania wobec Grupy Kapitałowej Immobile S.A., za zakupione w 2017 roku udziały spółki przejętej Makrum Project Management Sp. z o.o.

Wpłaty i dopłaty do kapitału spółek zależnych

Wyszczególnienie	Udział w kapitale podstawowym	31.12.2018		31.12.2017	
		Cena nabycia	Skumulowana utrata wartości	Cena nabycia	Skumulowana utrata wartości
PROMStahl Polska Sp. z o.o.	100,0%	15 035	8 435	3 535	3 535
PROMStahl GmBH	100,0%	2 281		2 281	-
Projprzem Budownictwo Sp. z o.o.	100,0%	2 005		2 005	
Inwestycje w jednostkach zależnych		19 321	8 435	7 821	3 535

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 r. Spółka prezentuje wartość inwestycji w jednostkach zależnych w wysokości 10.886 tys. PLN. Różnica pomiędzy sumą ceny nabycia jednostek zależnych wynoszącą 19.321 tys. PLN, a prezentowana wartością netto wynika z dokonanej analizy przesłanek utraty wartości posiadanych udziałów.

Spółka zidentyfikowała przesłanki utraty wartości i przeprowadziła na datę 31 grudnia 2018 r. test na utratę wartości w stosunku do inwestycji w udziały w PROMStahl Polska Sp. z o.o. o wartości w cenie nabycia 15.035 tys. PLN. Dla testu przyjęto następujące założenia:

- Zastosowano model zdyskontowanych przepływów pieniężnych oparty na szczegółowej prognozie na lata 2019-2022 PROMStahl Polska Sp. z o.o. opracowanej przez Spółkę,
- Wyniki możliwe do wygenerowania po okresie szczegółowej prognozy oszacowano na podstawie wyników generowanych przez Spółkę po jej reorganizacji dokonanej w latach 2017-2018 z uwzględnieniem efektów zmian wdrożonych na przełomie lat 2018-2019,
- Dla oszacowania wartość rezydualnej PROMStahl Polska Sp. z o.o. założono 1,9 % stopę wzrostu po okresie szczegółowej prognozy,
- Stopa dyskontowa została oszacowana na podstawie średnioważonego kosztu kapitału i jest zgodna z modelem WACC (Weighted Average Cost of Capital),
- Koszt kapitału własnego został wyznaczony na podstawie oczekiwanej stopy zwrotu portfela zgodnie z modelem CAMP (Capital Assets Pricing Model) przy założeniu:
 - o Stopę wolną od ryzyka przyjęto na poziomie 2,80%, co odpowiada rentowności 10 letnich obligacji skarbowych,
 - o Premię za ryzyko w całym okresie prognozy przyjęto na poziomie 6.78%, a wskaźnik beta na poziomie 1,01 bazując w obu przypadkach na publikacjach A.Damodorana,
- Koszt kapitału obcego przyjęto na poziomie stopy wolnej od ryzyka powiększonej o marżę 1,7%,
- Przyjęto założenie, iż w perspektywie długoterminowej struktura finansowania będzie oparta w 95% o kapitał własny, a w 5% o kapitał obcy,
- Dla powyższych założeń średni wazony koszt kapitału WACC wynosi 9.59%

Analiza wrażliwości udziałów w PROMStahl Polska Sp. z o.o.

zmiana WACC	Zmiana stopy wzrostu FCF po okresie szczegółowej prognozy				
	-1.00%	-0.50%	0.00%	0.50%	1.00%
-1.00%	6 785	7 150	7 568	8 055	8 626
-0.50%	6 386	6 701	7 061	7 474	7 953
0.00%	6 032	6 308	6 619	6 973	7 381
0.50%	5 717	5 959	6 231	6 538	6 888
1.00%	5 435	5 649	5 888	6 156	6 458

Na podstawie uzyskanych wyników Spółka oszacowała na dzień bilansowy wartość inwestycji w udziały w PROMStahl Polska Sp. z o.o. na poziomie 6.600 tys. PLN i dokonała odpowiedniego odpisu aktualizującego wartość inwestycji.

Dla inwestycji w udziały w Spółkach PROJPRZEM Budownictwo Sp. z o.o. oraz PROMStahl GmbH, z uwagi na osiągnięte przez te Spółki wyniki finansowe oraz wartość aktywów netto znacząco przekraczającą wartość udziałów w cenie nabycia nie rozpoznano przesłanek utraty wartości.

24. Rezerwy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Poniżej zaprezentowano rezerwy na dzień 31 grudnia 2018 roku w podziale na krótko- i długoterminowe.

Na dzień bilansowy rezerwy krótkoterminowe stanowiła kwota rezerwy na przyszłe naprawy gwarancyjne w kwocie 903 tys. PLN. Ze względu na zbliżony poziom reklamacji odnotowanych w 2018 roku - w stosunku do roku ubiegłego - wartość tej rezerwy nie uległa zmianie. Spółka zakłada, że skala reklamacji odnotowanych w 2018 roku będzie zbliżona również w 2019 roku. Ponadto Zarząd Spółki podjął decyzję o rozwiązaniu rezerwy na zobowiązania prawne w kwocie 1.107 tys. PLN. Decyzja o rozwiązaniu rezerwy była wynikiem przeprowadzonej w 2018 roku kontroli, która nie wykazała nieprawidłowości.

Rezerwy krótkoterminowe	sprawy sądowe	pozostałe rezerwy	naprawy gwarancyjne	razem
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018				
Stan na początek okresu	1	1 107	903	2 011
Zwiększenie rezerw ujęte jako koszt w okresie	-	-	-	-
Rozwiązanie rezerw ujęte jako przychód w okresie (-)	-	(1 107)	-	(1 107)
Wykorzystanie rezerw (-)	(1)	-	-	(1)
Zwiększenie przez połączenie jednostek gospodarczych	-	-	-	-
Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2018 roku	-	-	903	903

Rezerwy krótkoterminowe	sprawy sądowe	pozostałe rezerwy	naprawy gwarancyjne	razem
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku				
Stan na początek okresu	144	1 317	880	2 341
Zwiększenie rezerw ujęte jako koszt w okresie	113	-	23	136
Rozwiązanie rezerw ujęte jako przychód w okresie (-)	(256)	-	-	(256)
Wykorzystanie rezerw (-)	-	(210)	-	(210)
Zwiększenie przez połączenie jednostek gospodarczych	-	-	-	-
Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2017 roku	1	1 107	903	2 011

Spółka tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych oraz ewentualne zwroty produktów sprzedanych w ciągu ostatnich lat obrotowych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych oraz zwrotów odnotowanych w latach ubiegłych. Przewiduje się, że większość tych kosztów zostanie poniesiona w następnym roku obrotowym, a ich całość w ciągu 2-5 lat od dnia bilansowego. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne i zwroty, oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży, historycznych oraz aktualnych dostępnych informacjach na temat zgłoszonych reklamacji w 2-5 letnim okresie gwarancyjnym na wszystkie sprzedane produkty.

Na dzień bilansowy wartość tej rezerwy wynosiła 903 tys. zł.

25. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	Waluta	Oprocentowanie	Termin wymagalności	Wartość bilansowa		Zobowiązanie	
				w walucie	w tys. PLN	krótkoterminowe	długoterminowe
Stan na 31.12.2018							
Kredyt w rachunku bieżącym (Umbrella)	PLN	WIBOR O/N + marża	31.07.2019	-	4 828	4 828	-
Kredyt w rachunku bieżącym	PLN	WIBOR 1M + marża	21.06.2019	-	4 132	4 132	-
Kredyt w rachunku bieżącym	EUR	EURIBOR 1M + marża	21.06.2019	198	852	852	-
Kredyt w rachunku bieżącym	PLN	WIBOR 1M + marża	10.05.2019	-	8 028	8 028	-
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne razem wg stanu na dzień 31.12.2018					17 840	17 840	-
Stan na 31.12.2017							
Kredyt w rachunku bieżącym (Umbrella)	PLN	WIBOR O/N + marża	29.06.2018	-	4 802	4 802	-
Kredyt w rachunku bieżącym	PLN	WIBOR 1M + marża	21.06.2018	-	4 447	4 447	-
Kredyt w rachunku bieżącym	EUR	EURIBOR 1M + marża	21.06.2018	74	310	310	-
Kredyt w rachunku bieżącym	PLN	WIBOR 1M + marża	11.05.2018	-	4 485	4 485	-
Kredyt w rachunku kredytowym	PLN	WIBOR 1M + marża	18.05.2018	-	3 052	3 052	-
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne razem wg stanu na dzień 31.12.2017					17 096	17 096	-

Ustanowione zabezpieczenia

Rodzaj aktywa	Aktywo	Kredytobiorca	Kredytodawca	Rodzaj transakcji	Data zakończenia	Zabezpieczenia (rodzaj, wartość)
Nieruchomości	BY1B/00093244/7	Spółka	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	31.07.2019	Hipoteka umowna do kwoty 18.000 tys. PLN
Środki obrotowe	zapasy	Spółka	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	31.07.2019	Zastaw rejestrowy na zapasach do kwoty 5.000 tys. PLN
Nieruchomości	BY1B/00093244/7	Spółka	mBank S.A.	Linia na gwarancje	31.07.2019	Hipoteka umowna do kwoty 18.000 tys. PLN
Nieruchomości	BY1B/00060014/6	Spółka	BZ WBK S.A.	Multilinia	21.06.2019	Hipoteka umowna łączna do kwoty 22.500 tys. PLN
Nieruchomości	BY1B/00060014/6	Podmiot powiązany	BZ WBK S.A.	Kredyt inwestycyjny	30.12.2019	Hipoteka umowna łączna do kwoty 15.000 tys. PLN
ŚT	03399/4 - NOŻYCE GILOTYNOWE LVD MVS-TS 20/40	Spółka	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	31.07.2019	Zastaw rejestrowy na rzeczach oznaczonych co do tożsamości, tj. nożycach gilotynowych LVD MVS - TS 20/40

26. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG ORAZ POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	20 347	29 341
Pozostałe zobowiązania finansowe (kaucje)	1 575	619
Inne zobowiązania krótkoterminowe	984	1 665
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu nabycia udziałów spółki zależnej	-	955
Zobowiązania krótkoterminowe razem	22 906	32 580
Zobowiązania z tytułu umów	3 819	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe razem	26 725	32 580
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>		
Pozostałe zobowiązania finansowe (kaucje)	546	1 589
Zobowiązania długoterminowe razem	546	1 589
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe razem	27 271	34 169

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 30-75-dniowych.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała (krótko i długo terminowe) 2.121 tys. PLN pozostałych zobowiązań finansowych. Na kwotę tę składają się głównie otrzymane od kontrahentów wadia i kaucje. Wartość 984 tys. PLN dotyczy zobowiązań z tytułu świadczeń i innych podatków w tym 259 tys. PLN bieżącego podatku dochodowego.

27. Inne istotne zmiany

Poniżej przedstawiono pozostałe zmiany, które miały wpływ na aktywa, zobowiązania i kapitały.

27.1. Kapitałowe papiery wartościowe

W prezentowanym okresie Emitent nabywał i sprzedawał papiery wartościowe. W wyniku tych transakcji Spółka poniosła stratę na poziomie (-) 65 tys. PLN.

Spółka prezentuje posiadane akcje w pozycji pozostałych krótkoterminowych aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień bilansowy kończący się 31 grudnia 2017 roku.

Wartość godziwa akcji spółek notowanych na giełdzie ustalone były w oparciu o publikowane notowania cen z aktywnego rynku, był to pierwszy poziom hierarchii wartości godziwej.

27.2. Sprawy sądowe

Poniżej przedstawiono sprawy sądowe przeciwko Spółce:

W prezentowanym okresie nie wystąpiły istotne sprawy przeciwko Spółce.

Poniżej przedstawiono sprawy sądowe z powództwa Spółki:

OPIS SPRAW SĄDOWYCH
<p><u>Sprawa restrukturyzacyjna Dom M4 Sp. z o.o.</u></p> <p>Sprawa restrukturyzacyjna dłużnika Projprzem Makrum S.A tj. Dom M - 4 Sp. z o.o., która zgłosiła wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego w trybie przyspieszonym. Projprzem Makrum S.A. ma zgłoszoną wierzytelność w wysokości 2.314.655,96 zł. Propozycja układowa dłużnika w postępowaniu w stosunku do grupy wierzycieli, w której znajduje się Spółka jest redukcja należności głównej o 25% i wszystkich odsetek oraz kosztów procesu kosztów postępowania egzekucyjnego. W wyniku głosowania wierzycieli nad propozycją układu Sąd Rejonowy Bydgoszczy wydał postanowienie zatwierdzające przyjęcie układu. Zgodnie ze sprostowanym postanowieniem zatwierdzającym układ zredukowana należność powinna być uregulowana do dnia 31.03.2019r. W wyniku egzekucji poręczyciela hipotecznego dłużnika Spółka na poczet w/w wierzytelności otrzymała kwotę 350 298,83 PLN. Pozostała wierzytelność nie została uregulowana. Projprzem Makrum S.A. wniosła o uchylenie układu ponosząc m.in., że układ nie jest realizowany. Sąd I instancji wniosek oddalił, Spółka złożyła zażalenie - sprawa w toku.</p>

27.3. Zobowiązania warunkowe

Poniżej zestawienie udzielonych i otrzymanych w 2018 roku poręczeń i rozrachunków warunkowych.

NALEŻNOŚCI WARUNKOWE	31.12.2018	31.12.2017
Poręczenie spłaty należności	-	2 538
Gwarancje	1 660	1 603
Należności warunkowe ogółem	1 660	4 141
ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	31.12.2018	31.12.2017
Poręczenie spłaty zobowiązań	12 286	14 045
Gwarancje	9 300	16 648
Inne zobowiązania warunkowe	-	2 836
Zobowiązania warunkowe ogółem	21 586	33 529

27.4. Zobowiązania inwestycyjne

Zarówno na dzień 31 grudnia 2018 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania inwestycyjne nie wystąpiły.

27.5. Kapitał własny

KAPITAŁ PODSTAWOWY	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)
Liczba akcji	5 982 716	5 982 716
Wartość nominalna akcji (PLN)	1	1
Kapitał podstawowy (tys. PLN)	5 983	5 983

Na dzień 31 grudnia 2018 z ogólnej liczby akcji 5.982.716 sztuk, żadna akcja nie była uprzywilejowana. Na dzień publikacji sprawozdania finansowego ogólna liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu równa była ilości akcji i wynosiła 5.982.716 głosów. Z ogólnej liczby akcji 5.982.716 sztuk, 541.750 sztuk akcji serii A było akcjami imiennymi (bezzuprzywilejowania), a pozostała część akcji serii A, akcje serii A-1, B, C, D oraz E, tj. łącznie 5.440.966 sztuk akcji było akcjami zwykłymi na okaziciela. Akcje wszystkich serii mają jednakowe prawa co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału. Jedynym Akcjonariuszem posiadającym na dzień publikacji sprawozdania finansowego ponad 5% w ogólnej liczbie głosów jest Grupa Kapitałowa IMMOBILE S.A, która wraz z podmiotami zależnymi posiada 3.932.370 sztuk akcji stanowiących 65.73% kapitału akcyjnego i dających 65.73% głosów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 14 grudnia 2018 roku Spółka dokonała sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej przy ulicy Bernardyńskiej w Bydgoszczy. Pierwotnie zaklasyfikowane przeszacowanie nieruchomości inwestycyjnej zostało odniesione w innych całkowitych dochodach jako kapitał z aktualizacji wyceny w kwocie per saldo 3.112 tys. PLN. W wyniku sprzedaży tej nieruchomości ujętą pierwotnie w kapitale nadwyżkę z przeszacowania przeniesiono do zysków zatrzymanych.

27.6. Zarządzanie Kapitałem

Nie wystąpiły istotne zmiany celów, zasad i procedur zarządzania kapitałem.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	31.12.2018	31.12.2017 (przekształcone)
<i>Kapitał:</i>		
Kapitał własny	94 887	94 304
<i>Źródła finansowania ogółem:</i>		
Kapitał własny	94 887	94 304
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	17 840	17 096
Leasing finansowy	3 343	5 191
Źródła finansowania ogółem	116 070	116 591
Wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem	0,80	0,81
<i>EBITDA</i>		
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	9 928	11 299
Amortyzacja	2 839	2 671
EBITDA	12 767	13 970
<i>Dług:</i>		
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	17 840	17 096
Leasing finansowy	3 343	5 191
Dług	21 183	22 286
Wskaźnik długu do EBITDA*	1,66	1,60

EBITDA* - nie jest miarą zdefiniowaną w MSSF, spółka na potrzeby powyższej kalkulacji określiła ją jako: zysk z działalności operacyjnej powiększony o koszty amortyzacji.

27.7. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się z następujących pozycji:

	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne na rachunkach bankowych prowadzonych w PLN	107	13
Środki pieniężne na rachunkach bankowych walutowych	1 454	277
Środki pieniężne w kasie	1	2
Środki pieniężne w kasie walutowej	42	37
Środki pieniężne podlegające ograniczeniu dysponowania	-	254
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty razem	1 604	583

27.8. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk na akcję liczony jest według formuły zysk netto przypadający akcjonariuszom Spółki podzielony przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w obrocie w danym okresie.

Przy wyliczeniu zarówno podstawowego jak i rozwodnionego zysku na akcję Spółka stosuje w liczniku kwotę zysku netto przypadającego akcjonariuszom Spółki tzn. nie występuje efekt rozwadniający wpływający na kwotę zysku.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję (liczba akcji pomniejszona została o ilość posiadanych przez Spółkę akcji własnych):

ZYSK (STRATA) NA JEDNĄ AKCJĘ	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017 (przekształcone)
<i>Liczba akcji stosowana jako mianownik wzoru (poza akcjami własnymi)</i>		
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	5 982 716	5 982 716
<i>Działalność kontynuowana</i>		
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	7 164	7 857
Podstawowy zysk (strata) na akcję (PLN)	1,20	1,31

27.9. Leasing i najem

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Spółka zawarła pięć umów najmu długoterminowego na użytkowanie samochodów.

Od 01 stycznia do 31 grudnia 2018 roku Spółka spłaciła zobowiązania z tytułu leasingu oraz najmu długoterminowego w wysokości 1.848 tys. PLN (w tym zrealizowane różnice kursowe i odsetki).

	Opłaty z tytułu umów leasingu finansowego płatne w okresie:			
	do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
<i>Stan na 31.12.2018</i>				
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe	2 454	962	-	3 416
Koszty finansowe (-)	(63)	(10)	-	(73)
Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych	2 391	952	-	3 343

	Opłaty z tytułu umów leasingu finansowego płatne w okresie:			
	do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
<i>Stan na 31.12.2017</i>				
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe	2 187	3 221	-	5 408
Koszty finansowe (-)	(150)	(67)	-	(217)
Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych	2 037	3 154	-	5 191

WARTOŚĆ BILANSOWA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH W LEASINGU FINANSOWYM ORAZ NAJMIE	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Razem
Stan na 31.12.2018					
Wartość bilansowa brutto	724	12 269	1 238	213	14 444
Zwiększenia związane z nabyciem-najem długoterminowy (+)	-	-	-	31	31
Zmniejszenia - wykup, likwidacja (-)	-	(4 828)	-	-	-
Amortyzacja (-)	(10)	(1 062)	(694)	(213)	(1 979)
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	(714)	-	-	-	(714)
Wartość bilansowa netto	-	6 379	544	31	11 782

WARTOŚĆ BILANSOWA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH W LEASINGU FINANSOWYM ORAZ NAJMIE	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Razem
Stan na 31.12.2017					
Wartość bilansowa brutto	724	1419	261	77	2 481
Zwiększenia związane z połączeniem (+)	-	10 692	-	-	10 692
Zwiększenia związane z nabyciem-najem długoterminowy (+)	-	-	2 263	-	2 263
Zmniejszenia - wykup, likwidacja (-)	-	-	(39)	-	(39)
Amortyzacja (-)	(10)	(265)	(216)	(77)	(568)
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	(714)	(1 318)	(86)	-	(2 118)
Wartość bilansowa netto	-	10 528	2 183	77	12 711

Charakterystyka zobowiązań finansowych (leasing) wycenianych według zamortyzowanego kosztu:

	Waluta	Oprocentowanie	Termin wymagalności	Wartość bilansowa		Zobowiązanie	
				w walucie	w PLN	krótkoterm.	długoterm.
Stan na 31.12.2018							
Umowy leasingu do 2 lat	PLN	zmienna w op. o WIBOR 1M	1 rok	-	30	15	15
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmiennie	4 lata	-	649	153	496
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmiennie	3 lata	-	2 005	2 005	-
Umowy leasingu powyżej 3 lat	EUR	zmiennie w op. o EURIBOR 1M	5 lat	152	659	218	441
Leasing finansowy na dzień 31.12.2018					3 343	2 391	952

	Waluta	Oprocentowanie	Termin wymagalności	Wartość bilansowa		Zobowiązanie	
				w walucie	w PLN	krótkoterm.	długoterm.
Stan na 31.12.2017							
Umowy leasingu do 1 roku	PLN	zmienna w op. o WIBOR 1M	1 rok	-	7	7	-
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmiennie	4 lata	-	768	269	499
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmiennie	3 lata	-	2 653	648	2 005
Umowy leasingu do 1 roku	PLN	zmiennie	1 rok	-	898	898	-
Umowy leasingu powyżej 3 lat	EUR	zmiennie w op. o EURIBOR 1M	5 lat	196	865	215	650
Leasing finansowy na dzień 31.12.2017					5 191	2 037	3 154

28. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

W okresie sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany ryzyka finansowego jak również celów i zasad zarządzania tym ryzykiem.

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego i dzierżawy z opcją zakupu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki. Emitent posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Spółka zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu *forward*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Spółki.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Jednostki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Emitent monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w notach poniżej.

28.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych. Jednakże, z uwagi na stosunkowo niskie długoterminowe zobowiązania finansowe Spółki ryzyko to jest znikome.

28.2. Ryzyko walutowe

Znaczący udział sprzedaży w walucie euro w strukturze przychodów sprawia, że istotny wpływ na wyniki finansowe oraz na poziom rentowności kontraktów wywiera kształtowanie się kursu złotego względem tej waluty. Spółka w celu ograniczenia ryzyka walutowego stosuje instrumenty dostępne na rynku finansowym i korzysta przede wszystkim z terminowych instrumentów finansowych (typu *forward* lub *opcji*).

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość zysku (straty) brutto (w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) oraz całkowitych dochodów ogółem (z tytułu zmiany wartości godziwej kontraktów terminowych typu *forward* i zabezpieczeń inwestycji netto) na racjonalnie możliwe wahania kursu euro przy założeniu niezmienności innych czynników.

Pozycje walutowe wyrażone w złotych	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności handlowe	5 216	21 368
Środki pieniężne	1 495	312
Zobowiązania handlowe	-7 989	-7 654
Kredyty	-850	-310
Leasing	-655	-817
Ekspozycja netto	-2 783	12 899

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała kontrakty zabezpieczające typu *forward* o wartości 5.230 tys. EUR. Wycena dokonana na dzień bilansowy wyniosła (-)58 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała kontrakty zabezpieczające typu *forward* o wartości 4.412 tys. EUR. Wycena dokonana na dzień bilansowy wyniosła 412 tys. PLN.

28.3. Ryzyko cen towarów

W Spółce nie występują istotne koncentracje ryzyka cen towarów.

28.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko to jest związane z tym, że kontrahent nie dopełni umownych zobowiązań, w wyniku czego Spółka poniesie straty finansowe; pozycją narażoną na ryzyko kredytowe są należności z tytułu dostaw i usług.

Jednostka stosuje zasadę dokonywania transakcji przede wszystkim z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej. Korzysta przy tym z dotychczasowego doświadczenia i współpracy z danym klientem oraz z informacji finansowych uzyskiwanych od firm zajmujących się obrotem informacją gospodarczych (wywiadowni gospodarczych). Narażenie Emitenta na ryzyko wiarygodności kredytowej kontrahentów jest stale monitorowane, co dotyczy w szczególności odbiorców powodujących występowanie koncentracji ryzyka kredytowego. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych bądź zagrożonych następuje ograniczenie bądź wstrzymanie sprzedaży zgodnie z obowiązującymi procedurami i indywidualnie rozpatrywana jest procedura uruchomienia windykacji należności. Na dzień bilansowy należności uznane za trudno ściągalne Spółka objęła odpisem aktualizującym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Spółka realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Spółka zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

28.5. Ryzyko związane z płynnością

Spółka jest narażona na ryzyko płynności w przypadku niedopasowania struktury terminowej przepływów pieniężnych związanych z bieżącą działalnością operacyjną, jak i z zadaniami inwestycyjnymi. Spółka na bieżąco monitoruje pozycję płynności zestawiając salda i terminy spływu należności handlowych z terminami zapadalności płatności zobowiązań handlowych, finansowych, publiczno-prawnych i innych. Stosowane procedury pozwalają na szybką identyfikację ewentualnych zagrożeń płynności i wprowadzenie środków zaradczych.

Z uwagi, iż około dwóch trzecich strumieni gotówkowych spływających do Spółki pochodziło od jej podmiotów zależnych, Spółka monitoruje także pozycję płynnościową tych podmiotów. Portfele należności Spółek zależnych są aktualnie znacząco zdywersyfikowane kwotowo, podmiotowo i geograficznie, co podnosi ich wiarygodność.

Spółka, z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności, zaangażowała znaczne środki w kapitał obrotowy netto, który na 31 grudnia 2018 wynosił prawie 14 mln PLN, co zmniejsza ryzyko wystąpienia ryzyka płynności.

Podstawowym instrumentem zapewniającym płynność Spółki są bieżące przepływy finansowe i posiadane aktywa obrotowe.

Dodatkowo Spółka wspiera pozycję płynności korzystając z przyznaných limitów kredytowych w rachunkach bieżących oraz kredytu obrotowego w rachunku kredytowym. Na dzień bilansowy wykorzystanie dostępnych limitów w rachunku bieżącym przekraczało 17,8 mln PLN.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Jednostki na dzień 31 grudnia 2018 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niedyskontowanych płatności.

	Krótkoterminowe		Długoterminowe			Przepływy razem przed zdyskontowaniem
	do 6 m-cy	6 do 12 m-cy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Stan na 31 grudnia 2018 roku						
Kredyty w rachunku kredytowym						0
Kredyty w rachunku bieżącym	17 840					17 840
Leasing finansowy	414	1 977	952			3 343
Pochodne instrumenty finansowe	58					58
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	29 088	941	271	546		30 846
Ekspozycja na ryzyko płynności	47 400	2 918	1 223	546	0	52 087
	Krótkoterminowe		Długoterminowe			Przepływy razem przed zdyskontowaniem
	do 6 m-cy	6 do 12 m-cy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Stan na 31 grudnia 2017 roku						
Kredyty w rachunku kredytowym	1 831	1 221				3 052
Kredyty w rachunku bieżącym	14 044					14 044
Leasing finansowy	943	944	3 087			4 974
Pochodne instrumenty finansowe	412					412
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	35 623		259	1 589		37 471
Ekspozycja na ryzyko płynności	52 852	2 164	3 345	1 589	0	59 953

29. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Obowiązkowe badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego	210	210
Przegląd półrocznego sprawozdania finansowego (jednostkowe i skonsolidowane)	65	50
Razem	275	260

Wynagrodzenie zarówno za 2018 rok, jak i za 2017 rok dotyczy Ernst & Young Audyt Polska z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

30. Świadczenia pracownicze

30.1. Programy akcji pracowniczych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała programu akcji pracowniczych.

30.2. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	Zobowiązania i rezerwy	
	31.12.2018	31.12.2017
<i>Krótkoterminowe świadczenia pracownicze:</i>		
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	947	629
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	1 009	503
Podatek dochodowy od osób fizycznych	349	166
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	555	533
Pozostałe ZFŚS	185	177
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	3 045	2 008
<i>Inne długoterminowe świadczenia pracownicze:</i>		
Rezerwy na odprawy emerytalne	271	259
Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	271	259
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych razem	3 316	2 267

30.3. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia

Spółka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. W związku z tym Spółka na podstawie wyceny tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych.

Podsumowanie świadczeń pracowniczych netto, kwotę rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Bilans otwarcia na 01 stycznia 2018 rok	259	198
Koszt bieżącego zatrudnienia	-11	-71
Zwiększenie rezerwy w roku	23	0
Wartość świadczenia w wyniku połączenia ze spółką przejmowaną	0	132
Razem	271	259

30.4. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty. Spółka odstąpiła od tworzenia funduszu i zaprzestała dokonywania okresowych odpisów. Obecnie Fundusz dotyczy rozliczenia pożyczek udzielonych jej pracownikom w latach ubiegłych.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Odpis na ZFŚS	2 172	2 170
Pożyczki udzielone pracownikom	-26	-17
Zobowiązania z tytułu Funduszu	-1 706	-1 750
Razem	440	403
Środki pieniężne	254	254
Saldo po skompensowaniu	186	149

31. Instrumenty finansowe

Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Klasa instrumentu finansowego	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017 (przekształcone)
	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa
<i>Aktywa finansowe - dostępne do sprzedaży:</i>		
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	5	91
<i>Aktywa finansowe - pożyczki i należności:</i>		
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	23 412	36 368
Pożyczki	4 728	2 503
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 604	583
Razem	29 749	39 545

Klasa instrumentu finansowego	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017 (przekształcone)
	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa
<i>Długoterminowe zobowiązania finansowe - wyceniane wg zamortyzowanego kosztu:</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	952	3 154
<i>Krótkoterminowe zobowiązania finansowe - wyceniane wg zamortyzowanego kosztu:</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	17 840	17 096
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 391	2 037
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	22 906	32 580
Razem	44 089	54 867

Wartość godziwa instrumentów finansowych nie różni się od ich wartości bilansowej.

Według oceny Spółki wartość godziwa środków pieniężnych, należności handlowych, zobowiązań handlowych, kredytów w rachunku bieżącym i kredytowym, pożyczek, pozostałych zobowiązań krótkoterminowych zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, nie odbiega od wartości bilansowych. Jest to spowodowane głównie krótkim terminem zapadalności.

W okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w 2017 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z tych poziomów do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

32. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych

<i>Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami a zmianami wykazywanymi w rachunku przepływów pieniężnych</i>	<i>Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności</i>	<i>Zobowiązania i rezerwy</i>
<i>Saldo na dzień 31 grudnia 2017</i>	41 406	36 093
<i>Saldo na dzień 31 grudnia 2018</i>	24 827	26 768
Zmiana	16 579	-9 325
<i>Zapłata za udziały zakupione od spółki zależnej</i>	-	955
<i>Niezapłacona część należności ze sprzedaży nieruchomości przy ulicy Bernardyńskiej</i>	6 616	-
Prezentacja w rachunku przepływów pieniężnych	23 195	-8 370

33. Działalność zaniechana

Działalność zaniechana nie występuje.

34. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Następujące tabele przedstawiają łączne kwoty transakcji zawartych ze wszystkimi podmiotami powiązаныmi za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 i salda rozrachunków na dzień 31 grudnia 2018 roku i dzień 31 grudnia 2017 roku:

INFORMACJE NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH - SPRZEDAŻ I NALEŻNOŚCI	SPRZEDAŻ		NALEŻNOŚCI	
	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Sprzedaż do:				
Podmiot dominujący	2	638	632	872
Grupa Kapitałowa Immobile S.A. - należności handlowe	2	7	1	241
Grupa kapitałowa Immobile S.A. - z tytułu sprzedaży udziałów spółki zależnej MAKRUM Sp. z o.o.	-	631	631	631
Podmioty zależne:	70 699	64 229	7 178	17 187
Projprzem Budownictwo Sp. z o.o.	177	618	107	115
PROMstahl Polska Sp. z o.o.	9 162	8 182	581	12 975
PROMstahl GmbH	53 133	53 312	3 324	11 293
Makrum Project Management Sp. z o.o.*		2 073	-	-
Modulo Parking Sp. z o.o.	8 227	44	3 209	56
PROMstahl Polska Sp. z o.o. - odpis należności	-	-	5	7 214
PROMstahl GmbH - odpis należności	-	-	38	38
Inne podmioty powiązane:	10 495	44	8 173	680
CDI Konsultanci Budowlani Sp. z o.o.	17	26	-	660
CDI 2 Sp. z o.o.	-	2	-	-
Hotel 1 Sp. z o.o.	7 186	-	8 138	-
CDI 5 Sp. z o.o.	15	16	35	20
CDI 6 Sp. z o.o.	3 277	-	-	-
Razem	81 196	64 911	15 983	18 739

* - sprzedaż do spółki Makrum Project Management Sp. z o.o. dotyczy okresu do dnia 1 grudnia 2017 roku - tj. do dnia połączenia

INFORMACJE NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH - ZAKUP I ZOBOWIĄZANIA	ZAKUP		ZOBOWIĄZANIA	
	od 01.01 do 31.12.2018	od 01.01 do 31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Zakup od:				
Podmiot dominujący	1 815	32 032	50	1 443
Grupa Kapitałowa Immobile S.A. - zobowiązania handlowe	1 815	1 011	50	488
Grupa Kapitałowa Immobile S.A. - z tytułu nabycia udziałów Spółki Przejętej Makrum Project Management Sp. z o.o.	-	31 021	-	955
Podmioty zależne:	2 964	8 619	1 072	4 164
Projprzem Budownictwo Sp. z o.o.	1 511	5 933	403	3 988
PROMstahl Polska Sp. z o.o.	564	13	587	33
PROMstahl GmbH	888	718	81	143
Modulo Parking Sp. z o.o.	1	-	1	-
Makrum Project Management Sp. z o.o.*		1 955	-	-
Inne podmioty powiązane:	1 718	286	267	301
CDI Konsultanci Budowlani Sp. z o.o.	464	39	201	10
Focus Hotels Sp. z o.o.	41	2	7	34
CDI Zarządzanie Nieruchomościami Sp. z o.o.	-	144	-	74
Makrum Development Sp. z o.o.	1 106	93	40	122
Nobles Sp. z o.o.	6	-	1	6
Hotel 1 Sp. z o.o.	14	-	18	-
Focus Hotel 1 Sp. z o.o.	-	5	-	2
CDI 5 Sp. z o.o.	87	3	-	53
Razem	6 497	40 937	1 389	5 908

* - zakupy od spółki Makrum Project Management Sp. z o.o. dotyczą okresu do dnia 1 grudnia 2017 roku - tj. do dnia połączenia

INFORMACJE NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH - POŻYCZKI	31.12.2018		31.12.2017	
	Udzielone w okresie	Skumulowane saldo	Udzielone w okresie	Skumulowane saldo
Pożyczki udzielone:				
Jednostkom powiązanym	4 802	4 728	6 348	2 503
Jednostkom powiązanym	-	-	-	-
Razem	4 802	4 728	6 348	2 503
Pożyczki otrzymane:				
Od Jednostek powiązanych	3 024	-	960	-
Razem	3 024	-	960	-

34.1. Jednostka stowarzyszona

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała spółki stowarzyszonej.

34.2. Wspólne przedsięwzięcie, w którym Spółka jest współnikiem

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie była współnikiem we wspólnym przedsięwzięciu.

34.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Warunki transakcji przeprowadzonych z podmiotami powiązanymi nie odbiegają od transakcji przeprowadzonych na zasadach rynkowych.

34.4. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

W okresie objętym sprawozdaniem Spółka nie udzieliła żadnemu członkowi Zarządu pożyczki.

34.5. Inne transakcje z udziałem członkowi Zarządu

Emitent wykazuje transakcje z członkami Zarządu PROJPRZEM MAKRUM S.A. i tak w 2018 roku Spółka wypłaciła należne wynagrodzenie za pełnioną funkcję Prezesa Zarządu jak i Wiceprezesa Zarządu, które zaprezentowano jako wynagrodzenie w nocie 35.

35. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej

35.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej

Wynagrodzenie członków Zarządu	Wynagrodzenie w okresie 01.01.2018-31.12.2018 w tys. PLN	Wynagrodzenie w okresie 01.01.2017-31.12.2017 w tys. PLN
Jerzy Rafał - Prezes Zarządu (30.11.2016-11.04.2017)	-	17
Winiecki Sławomir - Wiceprezes Zarządu (30.11.2016-11.04.2017)	-	17
Szczeblewski Piotr - Prezes Zarządu	455	331
Szzechowski Dariusz - Wiceprezes Zarządu	362	265
Gołowski Andrzej - Wiceprezes Zarządu	160	-
Razem	977	630

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej	Wynagrodzenie w okresie 01.01.2018-31.12.2018 w tys. PLN	Wynagrodzenie w okresie 01.01.2017-31.12.2017 w tys. PLN
Jerzy Rafał	60	30
Winiecki Sławomir	60	30
Marczuk Marcin	60	30
Kamiński Sławomir	78	37
Skrocki Dariusz	90	90
Cyprysiak Lech	-	30
Babiaczyk Mirosław	-	36
Nowakowski Jacek	-	28
Fortuna Piotr	78	78
Razem	426	389

36. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku kształtowało się następująco:

	<i>od 01 stycznia do 31 grudnia 2018</i>	<i>od 01 stycznia do 31 grudnia 2017</i>
Pracownicy umysłowi	103	96
Pracownicy fizyczni	175	198
<i>Razem</i>	<i>278</i>	<i>294</i>

37. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły żadne istotne wydarzenia.

Bydgoszcz, dnia 18 marca 2019 roku

Podpisy Zarządu:

Wiceprezes Zarządu
Andrzej Gołowski

Wiceprezes Zarządu
Dariusz Szczechowski

Prezes Zarządu
Piotr Szczebblewski

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

BUCHALTER Sp. z o.o.
Dagmara Rydzyńska